

Pallo-kotien laatulupaus

LAB-ammattikorkeakoulu
Sosionomi (YAMK),
Uusyhteisöllisyys, osallisuus ja johtaminen sekä
Sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen
2021
Anni Leminen ja Stina Lensu

Tiivistelmä

Tekijä(t) Leminen, Anni Lensu, Stina	Julkaisun laji Opinnäytetyö, YAMK Sivumäärä 46	Valmistumisaika 2021
Työn nimi Pallo-kotien laatulupaus		
Tutkinto Sosionomi (YAMK)		
Ohjaavan opettajan nimi, titteli ja organisaatio Pirjo Vaittinen, Yliopettaja, LAB-ammattikorkeakoulu		
Toimeksiantajan nimi, titteli ja organisaatio Sari Itäpelto, Toimitusjohtaja, Pallo-kodit		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Pallo-kotien henkilökunnan näkemyksiä siitä, mistä yrityksen toiminta ja laatu muodostuvat. Tavoitteena oli tehdä Pallo-kotien laatua ja vahvuuksia näkyvämmäksi organisaation sisällä sekä ulkopuolisessa viestinnässä. Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda saatujen tulosten pohjalta Pallo-kotien laatulupaus. Laatulupaus on konkreettinen rakenne, josta Pallo-kotien toiminnan johtavat ajatukset ja laatu tulevat yksinkertaisesti ja selkeästi näkyville. Laatulupausta käytetään apuvälineenä toiminnan kuvaamisessa yhteistyökumppaneille sekä organisaation sisäisessä perehdytyksessä.</p> <p>Opinnäytetyö oli laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Opinnäytetyössä käytettiin konstruktivistista tutkimusta taustateorian Pallo-kotien laatulupauksen luomiselle. Aineistonkeruumenetelmänä käytettiin ryhmähaastattelua. Ryhmähaastattelut toteutettiin teema-haastatteluina niin, että jokaiselle Pallo-kotien neljälle laitoksikölle järjestettiin oma haastattelu.</p> <p>Aineisto analysoitiin käyttäen induktiivista sisällönanalyysin menetelmää ja teemoittelua. Saatujen tulosten mukaan Pallo-kotien työntekijöiden ammatillinen osaaminen koostuu kokemuksellisesta osaamisesta, oman persoonan käytöstä työssä, tahdosta ja kiinnostuksesta työhön, tiedollisesta osaamisesta ja tiimiosaamisesta. Kasvatustyötä ohjaavia arvoja Pallo-kodeilla ovat suvaitsevaisuus ja ihmisyyden arvostus, aito yhteisöllisyys ja osallisuus, rakkaus sekä turvallisuus. Avaintekijöitä työskentelyssä ovat inhimillisyys ja jokaisen yksilön kunnioittaminen, yhteisöllisyys ja osallisuus, vahva verkostotyö, kodinomainen toiminta ja miljö, turvallinen kasvuympäristö sekä toimiva työyhteisö.</p>		
Asiasanat Pallo-kodit, lastensuojelu, sijaishuolto, laatu, konstruktiiivinen tutkimus		

Abstract

Author(s) Leminen, Anni Lensu, Stina	Type of Publication Thesis, Master's Degree Number of Pages 46	Published 2021
Title of Publication Quality promise of Pallo-kodit		
Name of Degree Master`s Degree Programme in Social Services, Councelling, Participation and Management of Health Care and Social Services / Development and Management of Health Care and Social Services		
Name, title and organization of the supervising teacher Pirjo Vaittinen, Principal Lecturer, LAB university of applied sciences		
Name, title and organization of the client Sari Itäpelto, MD, Pallo-kodit		
Abstract <p>The goal of the thesis was to examine the views of the staff on what to do the function and the quality of Pallo-kodit constitute of. The aim was to increase the visibility of quality and strengths within the organization and in external communication. The purpose of the thesis was to create the quality promise of Pallo-kodit based on the findings. Quality promise is a concrete structure that expresses the leading ideas and quality of Pallo-kodit in a simple and clear way. Quality promise will be used as a tool when describing the operation to affiliates and will also be used in internal introduction.</p> <p>The thesis was a qualitative study. The thesis used the constructive study as a theoretical background for the quality promise of Pallo-kodit. Group interviews were used as the method of data collection. Group interviews were carried out as theme interviews and each of the four units of Pallo-kodit had their own group interview. The material was analysed using inductive content analysis and thematic categories.</p> <p>According to the findings, the professional competence of the staff of Pallo-kodit consists of experiential knowledge, using own personality at work, willing and interest on work, know how and team work. The values guiding the upbringing at Pallo-kodit are tolerance and appreciating humanity, genuine communality and agency, love and security. Key factors in the work are humanity and respect for each individual, communality and agency, working with networks, characteristics of home in the milieu, safe environment for growth and a functional workgroup.</p>		
Keywords Pallo-kodit, child protection, foster care, quality, constructive structure		

Sisällys

1	Johdanto.....	5
2	Lastensuojelun sijaishuolto	7
2.1	Lapsen oikeudet	7
2.2	Sijaishuollon prosessi	8
2.3	Sijaishuolto lastensuojelulaitoksessa	9
2.4	Sijaishuollon toiminnan valvonta.....	10
3	Pallo-kodit.....	12
3.1	Organisaatio ja toiminta	12
3.2	Historia	13
4	Sijaishuollon laatu ja kilpailutus.....	14
4.1	Sijaishuollon laadun määrittely ja laatukriteerit.....	14
4.2	Kilpailutus	15
5	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset.....	18
6	Opinnäytetyön toteutus.....	19
6.1	Opinnäytetyön lähestymistapa.....	19
6.2	Osallistujat ja aineiston keruu	20
6.3	Aineiston analysointi	21
7	Tulokset.....	24
7.1	Pallo-kotien työntekijöiden ammatillinen osaaminen	24
7.2	Kasvatustyötä ohjaavat arvot Pallo-kodeilla	27
7.3	Avaintekijät työskentelyssä	31
8	Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus	35
9	Yhteenveto	38
10	Pohdinta	41
	Lähteet	45

Liitteet

Liite 1. Teemahaastattelun runko

Liite 2. Pallo-kotien laatulupaus

Liite 3. Saatekirje

Liite 4. Suostumuslomake

1 Johdanto

Lasten (0–20 v.) sijoitukset kodin ulkopuolelle ovat olleet viime vuosina nousussa. Vuonna 2019 kodin ulkopuolelle sijoitettuja lapsia oli koko maassa 18 928. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019.) Sijaishuoltoapaikan valinnassa on tärkeää huomioida, että sijaishuolto- paikka pystyy vastaamaan lapsen huostaanoton perusteina oleviin tarpeisiin sekä huostaanoton tarpeesta johtuviin lapsen psyykkisiin, emotionaalisiin, fyysisiin ja sosiaalisiin tarpeisiin. Tärkeää on myös hoidon jatkuvuuden varmistaminen sijaishuoltoapaikkaa valitessa sekä pysyvän kasvu ympäristön ja ihmissuhteiden merkityksellisyys lapsen edun kannalta. Lastensuojelulaissa määritetään yleiset periaatteet sijaishuoltoapaikan valinnalle, mutta periaatteiden toteuttaminen on käytännössä kuntien vastuulla. (Porko ym. 2018, 11.)

Tärkein periaate sijaishuoltoapaikan valinnassa on lapsen edun toteutuminen. Lapsen edun toteutuminen edellyttää lapsen yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista. Suurimman osan sijaishuollon palveluista toteuttavat yksityiset toimijat. Kilpailu on kasvanut ja täten palvelujen ostamiseen tarvitaan kunnissa enemmän ja parempaa osaamista. Hankintalainsäädäntö sekä julkisten palvelujen kilpailuttamisen periaatteet ohjaavat sijaishuoltoapalveluiden ostamista ja myymistä. Uhkana lapsen edun toteutumiselle nähdään suurten yritysten luomat, yhtenäisten standardien mukaisesti toimivat lastensuojeluyksiköt, joista katoaa kodin omaisuus, omaleimaisuus sekä kodin henki. (Porko ym. 2018, 11, 41.) Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän vastuulla on kokonaisvaltainen arvio lapsen tilanteesta ja tarpeista, joihin sijaishuollolla pyritään vastaamaan. Sijaishuoltoapaikan sopivuutta pohdittaessa, on olennaista miettiä, miten valittu paikka pystyy vastaamaan lapsen tarvitsemaan tukeen ja palveluihin. (Sinko 2016, 5.) Sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuus, heikko yhteydenpito ja heikohko osallisuus sijoitettujen lasten arjessa nähdään myös uhkaavan laadukkaan sijaishuollon toteutumista (Porko ym. 2018, 41).

Pallo-kodeilla oli Uudenmaan ja EKSOTE:n yhteinen ohjaus- sekä valvontakäynti elokuussa 2020. Ohjaus- ja valvontakäynnin keskustelujen myötä lisääntyi ymmärrys siitä, kuinka tärkeää on, että kunnan sosiaalityöntekijät saavat selkeän kuvan sijaishuoltoapaikasta. Sijoittavat kunnat tekevät alustavia päätöksiä lasten sijoituksista sijaishuoltoapaikan toiminnan, asiakasprofiilin, vahvuuksien ja ammatillisen osaamisen kuvausten perusteella.

Selkeä kuva lastensuojelun sijaishuollon palvelua tarjoavan yrityksen toiminnasta ja sen laadusta lisää varmuutta sijoituksen arvioinnille ja mahdollisesti vähentää sijoitusten päättymistä sen takia, että tuleva asiakas ei ole vastannut haluttua asiakasprofiilia tai toiminta ei ole vastannut asiakkaan tarpeita. Helsingin sijaishuollon asiakasohjauksen päällikkö, Juha Jokinen, piti syyskuussa vuonna 2020 Uudenmaan lastensuojelun sijaishuollon kump-

panuuspäivillä luennon, jossa hän nosti esiin, että sijoitusten päättymisen ja lapsien pommittelu sijaishuoltopaikasta toiseen tulisi yhteiskunnassa minimoida ja ainakin viime vuosina ongelma on vain kasvanut (Jokinen 2020).

Opinnäytetyössä selvitämme ryhmähaastatteluilla Pallo-kotien henkilökunnan näkemyksiä siitä, mistä yrityksen toiminta ja laatu muodostuvat. Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat: Millaista ammatillista osaamista Pallo-kotien työntekijöillä on heidän näkemyksensä mukaan? Millaiset arvot ohjaavat kasvatustyötä Pallo-kodeilla? Mitkä asiat Pallo-kotien henkilökunnan mukaan ovat heidän työskentelyssään avaintekijöitä lapsen edun toteutumisessa?

Tavoitteena on tehdä Pallo-kotien laatua ja vahvuuksia näkyvämmäksi organisaation sisällä sekä ulkopuolisessa viestinnässä. Organisaatiossa on tapahtunut merkittävää toiminnan laajentumista viime vuosina. Laajentumisen myötä myös organisaation johtoryhmässä sekä henkilökunnassa on tapahtunut muutoksia viime vuosina, minkä vuoksi toiminnan ja laadun kuvaaminen vastaa ajankohtaiseen käytännön tarpeeseen organisaatiossa. Opinnäytetyön tarkoituksena on luoda saatujen tutkimustulosten pohjalta Pallo-kotien laatulupaus. Organisaatiolla ei ole ollut aiemmin käytössään mitään selkeää konkreettista rakennetta, josta Pallo-kotien toiminnan johtavat ajatukset tai laatu tulisivat yksinkertaisesti ja selkeästi näkyville. Laatulupaus on jatkossa rakenne, jota käytetään apuvälineenä toiminnan kuvaamisessa yhteistyökumppaneille sekä organisaation sisäisessä perehdytyksessä.

Opinnäytetyö toteutetaan yhteistyössä Pallo-kotien henkilökunnan kanssa. Perhekoti Pallo Oy, sittemmin nimeltään myös Pallo-kodit, on Lappeenrannassa yksityistä lastensuojelun sijaishuollon palvelua tuottava yritys.

2 Lastensuojelun sijaishuolto

2.1 Lapsen oikeudet

Laadukkaan sijaishuollon perustana ovat lapsen oikeudet (Malja ym. 2019, 48). Lastensuojelutyötä ohjaavat periaatteet pohjautuvat lastensuojelulakiin sekä valtakunnallisiin sosiaali- ja terveysalan eettisiin periaatteisiin. Lastensuojelutyössä tulee huomioida Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) lapsen oikeuksien sopimus, siihen kirjatut lapsen oikeudet ja sopimusvaltioiden viranomaisille asetetut velvoitteet. Lapsen oikeuksien sopimus on alle 18-vuotiaita koskeva ihmisoikeussopimus, joka velvoittaa valtiota, kuntia, lapsen vanhempia ja muita aikuisia toimimaan sopimuksen mukaisesti. Lasten oikeuksien toteutumista valvoo YK:n lapsen oikeuksien komitea. Sopimuksen mukaan lapsen huoltajat vastaavat lapsen kasvatuksesta sekä huolenpidosta ja heidän tulee toimia lapsen parhaaksi. Tässä tehtävässä valtion täytyy tukea huoltajia. Sopimuksen yleiset periaatteet ovat, että

- kaikki lapset ovat yhdenvertaisia
- lapsella on oikeus hyvään elämään ja kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin
- aikuisten pitää ottaa selvää, mitä lapset asioista ajattelevat ja antaa lapselle mahdollisuus vaikuttaa omaan arkeensa
- Lapsen etu on asetettava ensisijaiseksi, kun päätetään lasten asioista.

(Malja ym. 2019, 12–13.)

YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa (9 artikla) määritellään, että sopimusvaltioiden tulee taata, ettei lasta eroteta vanhemmistaan heidän tahtonsa vastaisesti. Paitsi silloin, kun toimivaltaiset viranomaiset toteavat soveltuvien lakien ja menettelytapojen mukaisesti sen olevan lapsen edun mukaista.

Ihmisoikeussopimuksien ja perustuslain perusoikeuksien lisäksi oikeusjärjestelmäämme kuuluu Euroopan unionin perusoikeudet. Euroopan unionin perusoikeuskirjaan on koottu voimassa olevat perusoikeudet. Lapsen oikeuksista määritellään: *1. Lapsella on oikeus hänen hyvinvoinnilleen välttämättömään suojeluun ja huolenpitoon. Lapsen on saatava ilmaista vapaasti mielipiteensä. Lapsen mielipide on hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti otettava huomioon häntä koskevissa asioissa. 2. Kaikissa lasta koskevissa viranomaisten tai yksityisten laitosten toimissa on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu. 3. Jokaisella lapsella on oikeus ylläpitää henkilökohtaisia suhteita ja suoria yhteyksiä kumpaankin vanhempaansa säännöllisesti, jollei se ole lapsen edun vastaista.* (Euroopan unionin perusoikeuskirja, 24 artikla.)

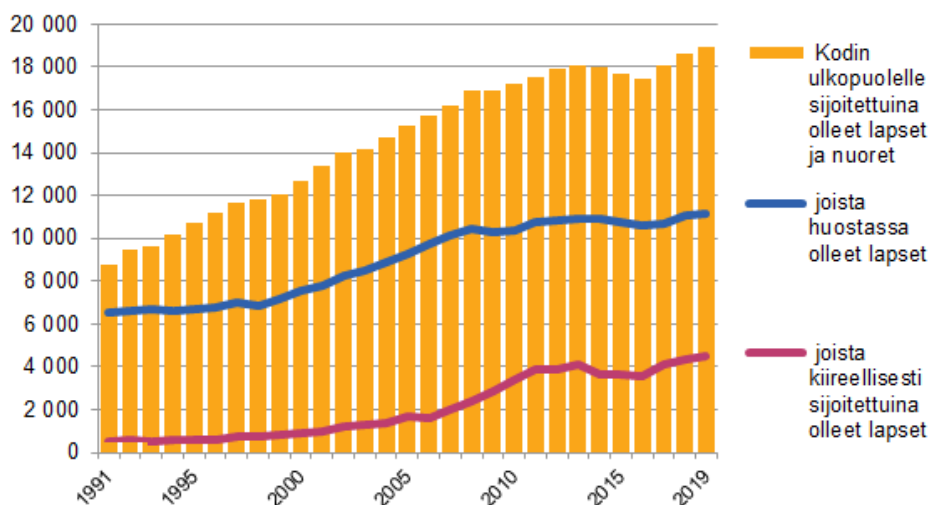
2.2 Sijaishuollon prosessi

Lastensuojelun sijaishuoltoon turvaututaan tilanteissa, joissa lapsen kasvu ja kehitys ovat vakavasti vaarantuneet, eikä perhettä voida auttaa ehkäisevillä tai lastensuojelun avohuollon palveluilla. Sijaishuollon tavoitteena on suojella lasta sekä turvata lapsen tasapainoinen kehitys ja hyvinvointi. Lapsen sijoittaminen kodin ulkopuolelle sisältää merkittävää julkisen vallan käyttöä ja tilanteessa lapsen oikeuksien toteutumisen varmistaminen on ehdottoman tärkeää. Lapselle sijoitus on vaativa ja iso elämänmuutos, joka vaikuttaa usein elämään monella eri osa-alueella. Lähtökohtana on, että sijaishuolto suunnitellaan yksilöllisesti lapsen tarpeiden, tilanteen ja toiveiden mukaan. (Sinko 2016, 5.) Lapsen sijaishuolto voidaan järjestää muun muassa perhehoitona, sijaiskodissa, ammatillisessa perhekodissa, laitoshuoltona tai muussa lapsen tarpeiden mukaisessa sijoituspaikassa (Saastamoinen 2010, 7–11). *Sijaishuoltopaikan valinnassa tulee kiinnittää erityistä huomiota huostaanoton perusteisiin ja lapsen tarpeisiin sekä lapsen sisarusuhteiden ja muiden läheisten ihmissuhteiden ylläpitämiseen ja hoidon jatkuvuuteen. Lisäksi tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon lapsen kielellinen, kulttuurinen sekä uskonnollinen tausta. Laitoshuoltoa järjestetään, jos lapsen sijaishuoltoa ei voida järjestää lapsen edun mukaisesti riittävien tukitoimien avulla perhehoidossa tai muualla. (Lastensuojelulaki 316/2011, 50§.)*

Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän eli vastuusosiaalityöntekijän rooli on keskeinen lapsen sijoituksen suunnittelussa. Hänen vastuullaan on kokonaisvaltainen arvio lapsen tilanteesta ja tarpeista, joihin sijaishuollolla pyritään vastaamaan. Sijaishuoltopaikan sopivuuden pohdinnassa sosiaalityöntekijän on olennaista miettiä, miten valittu paikka pystyy vastaamaan lapsen tarvitsemaan tukeen ja palveluihin. (Sinko 2016, 5.)

Lapsi voidaan sijoittaa useilla erilaisilla päätöksillä asumaan kodin ulkopuolelle. Päätösten perusteet, tarkoitus ja oikeudelliset vaikutukset voivat olla hyvinkin erilaisia. Sijoitus kodin ulkopuolelle voidaan tehdä avohuollon tukitoimena, huostaan otettuna, kiireellisesti sijoitettuna ja hallinto-oikeuden väliaikaisella määräyksellä sekä jälkihuoltona. Näiden vaihtoehtojen lisäksi lapsi voidaan sijoittaa kodin ulkopuolelle myös yksityisesti. Lapsen sijaishuollolla tarkoitetaan tilannetta, jossa lapsi on huostaan otettu, kiireellisesti sijoitettu tai hallinto-oikeuden väliaikaisella määräyksellä sijoitettu ja hänen hoitonsa sekä kasvatuksensa järjestetään kodin ulkopuolella. (Saastamoinen 2010, 4–5.)

Taulukossa 1 on kuvattu Suomessa kodin ulkopuolelle sijoitettuina olleiden lasten ja nuorten sekä heistä huostassa ja kiireellisesti sijoitettuina olleiden lasten lukumäärää vuodesta 1991 vuoteen 2019. Taulukossa sama lapsi voi sisältyä sekä kiireellisesti sijoitettuihin että huostassa olleiden lukumääriin.



Taulukko 1. Kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset ja nuoret sekä heistä kiireellisesti sijoitettuna ja huostassa olleet lapset vuosina 1991–2019 (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2019)

Lasten (0–20 v.) sijoitukset kodin ulkopuolelle ovat olleet viime vuosina nousussa. Vuonna 2017 kodin ulkopuolelle sijoitettuja lapsia oli koko maassa 18 085 kun taas vuonna 2019 vastaava luku oli 18 928. Vuonna 2019 kodin ulkopuolelle sijoitetuista lapsista 7659 oli sijoitettuna laitoshuoltoon. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2019.)

2.3 Sijaishuolto lastensuojelulaitoksessa

Lastensuojelulaitoksia, joissa lapsen sijaishuolto voidaan järjestää ovat lastenkodit, vastaanottokodit, nuorisokodit, koulukodit ja muut näihin rinnastettavissa olevat lastensuojelulaitokset. Lastensuojelulaitoksia ylläpitävät lähinnä kunnat, valtio tai yksityiset yritykset. Laitoshuoltoon sijoitetaan erityisosaamista edellyttäviä tai vaikeahoitoisia lapsia. Laitosluvilla toimivissa yksiköissä voidaan soveltaa lastensuojelulaissa määriteltyjä rajoitustoimenpiteitä. (Saastamoinen 2010, 10–11.)

Lastensuojelulaitoksissa tulee olla asianmukaiset ja riittävät toimintatilat sekä toimintavälineet. Laitokseen voi kuulua yksi tai useampi yksikkö ja yksiköt voivat toimia myös toisistaan erillään. Asuinyksikössä voidaan hoitaa enintään seitsemää lasta tai nuorta ja samaan rakennukseen voi olla sijoitettuna enintään 24 lasta tai nuorta. Asuinyksikössä pitää olla töissä vähintään seitsemän hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluvaa työntekijää. Jos samassa rakennuksessa on useampi yksikkö, niin yhdessä asuinyksikössä tulee olla töissä vähintään kuusi hoito- ja kasvatustehtävissä toimivaa työntekijää. Jos hoito- ja kasvatustehtävissä toimiva työntekijä asuu yhdessä lasten tai nuorten kanssa, niin henkilöstön määrästä voidaan

poiketa. (Lastensuojelulaki 417/2007, 58§-59§.) Henkilöstöllä tulee aina olla tehtävän edellyttämä ammattitaito (Saastamoinen 2010, 11). *Lastensuojelulaitoksessa on oltava lasten ja nuorten tarvitsemaan hoitoon ja kasvatukseen nähden riittävä määrä sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuja sosiaalihuollon ammattihenkilöitä sekä muuta henkilöstöä. Henkilöstön riittävästä määrästä, osaamisesta ja perehdytyksestä on huolehdittava siten, etteivät niihin liittyvät puutteet aiheuta rajoitusten käyttämistä, lapsen turvallisuutta vaarantavia ja ihmisarvoa alentavia rajoitustoimenpiteiden toteuttamistapoja ja käytäntöjä.* (Lastensuojelulaki 417/2007, 60§.)

Yksityisten lastensuojelulaitosten perustamiseen, laajentumiseen ja toiminnan muuttamiseen antaa luvan aluehallintovirasto. Toimiluvan myöntämisen edellytyksistä ja yksityisten lastensuojelulaitosten valvonnasta säädetään yksityisten sosiaalipalveluiden valvonnasta olevasta laissa. (Saastamoinen 2010, 10.) Vuonna 2018 Suomessa on ollut 443 yksityistä sijaishuollon ympärivuorokautista hoitoa tarjoavaa palveluntuottajaa ja näillä yhteensä 671 toimintayksikköä. Yksityisten palveluntuottajien yksiköt jakautuvat epätasaisesti maakuntien alueelle. (Porko ym. 2018, 16.)

2.4 Sijaishuollon toiminnan valvonta

Valvira eli sosiaali- ja terveyshuollon lupa- ja valvontavirasto sekä aluehallintovirastot valvovat sosiaalihuollon toimintaa valtakunnallisesti. Lupa- ja valvontavirastot valvovat toimintaa omilla alueillaan. (Sosiaalihuollon valvonta 2015.)

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen, vuosille 2020–2023 tehdyn valvontaohjelman mukaan, viranomaisvalvonnan painopiste on toimintayksiköiden omavalvonnan edistämässä ja varmistamisessa. Lastensuojelun sijaishuolto on määritelty yhdeksi valvontakohteeksi vuodelle 2020. Valvontakohteet päivitetään vuosittain. Valvonnan tehtävänä on varmistaa, että ihmiset saavat perusoikeuksien heille turvaamat, tarpeidensa mukaiset palvelut yhdenvertaisesti, laadukkaasti ja turvallisesti. Valvonnan kokonaisuuteen kuuluu reaktiivinen ja ennakoiva valvonta. Ennakoiva valvonta on palveluntuottajien ja -käyttäjien kanssa vuorovaikutuksessa käytävää valvontaa (kuten kuntien ohjaus- ja valvontakäynnit sijaishuoltopaikassa) ja reaktiivinen valvonta on asiakkaiden oikeuksien viimesijainen turvaamiskeino, jota toteutetaan esimerkiksi kantelun kautta. (Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2020–2023. 2020, 6–12.)

Lapsen sijoittaneen kunnan tehtävänä on valvoa, että lapsen sijoitus toteutuu lastensuojelulain mukaisesti ja että lapsi saa sijoituksen aikana tarvitsemansa palvelut ja tukitoimet, jotka kunnan on 16b §:n mukaan järjestettävä. Sijaishuoltopaikan toimintaa valvoo sijoittava kunta ja aluehallintovirasto. (Lastensuojelulaki 417/2007, 79§.)

Kunnat vastaavat ensisijaisesti alueensa yksityisen palvelutuotannon valvonnasta. Kuntien vastuulla on asiakkaiden perusoikeuksien toteutumisen turvaaminen. Kuntien tehtävä on valvoa, että kunnan asiakkaat saavat hoito- ja palvelusuunnitelman mukaiset palvelut. Kuntien ostopalvelusopimuksissa voi olla erilaisia keinoja puuttua puutteelliseen hoitoon ja hoivaan. Aluehallintovirastot ja Valvira sen sijaan valvovat kuntia sekä järjestäjinä että tuottajina. Viranhaltijat valvovat ja seuraavat kunnan omaa, alueella sijaitsevaa ja muualta ostettua yksityistä palveluntuotantoa. Kuntien resurssit ja osaaminen valvontatehtävissään ovat hyvin vaihtelevia. (Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2020–2023. 2020, 7.)

Yksityisen palveluntuottajan velvollisuus on toimia lupaviranomaisten asettamien lupaehtojen sekä palvelua ostavan kunnan kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti. Lisäksi palveluntuottajalla on aina velvollisuus huolehtia siitä, että palvelu tuotetaan asiakasturvallisesti ja laadukkaasti. Asiakkaan, hänen läheistensä, lupaviranomaisen sekä palvelun ostajan on voitava luottaa siihen, että palvelun tuottaja on luottamuksen arvoinen. (Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2020–2023. 2020, 7.)

Yksityisten sosiaalihuollon palvelujen suunnitelmallisesta omavalvonnasta säädettiin vuonna 2011. Valvira on antanut määräyksen koskien sosiaalihuollon omavalvontasuunnitelman laatimista, sisältöä ja seurantaa. Omavalvonnan ajatuksena on, että palveluntuottaja kehittää suunnitelmallisesti omaa toimintaansa. Omavalvonnalla on tarkoitus varmistaa, että yhteisesti on sovittu käytännöt, joiden mukaan jokainen työntekijä toimii. (Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2020–2023. 2020, 7–8.)

3 Pallo-kodit

3.1 Organisaatio ja toiminta

Pallo-kodit tarjoavat ympärivuorokautista laitoshuoltoa kodin ulkopuolelle sijoitetuille lapsille ja nuorille. Pääasiassa Pallo-kodeilla asuvat lapset ja nuoret ovat huostaanotettuja. Pallo-kotien yhteistyökumppaneina toimivat useat kunnat ja kuntayhtymät ympäri Suomea. Kunnat ostavat sijaishuollon palvelua Pallo-kodeilta. Kuntien kanssa tehdään ostopalvelu- ja puitesopimukset, joiden mukaista palvelua asiakkaille tarjotaan. Pallo-kodit ovat mukana kuntien kilpailutuksissa. Kunnat sijoittavat lapsia kilpailutuksien perusteella. Viime vuosina eniten sijoituksia Pallo-kodeille on tullut Uudenmaan ja Kymsoten alueilta. (Itäpelto 2020.)

Pallo-kotien toimintaa ohjaa sosiaalipedagogia ja yhteisöllisyys. Sosiaalipedagoginen viitekehys toimii perustana koko Pallo-kotien kasvatustyölle ja toiminnalle. Pallo-kotien sosiaalipedagogiikka mielletään lasten ja perheiden kanssa tehtäväksi kasvatustyöksi. Pallo-kodeilla ajatellaan sosiaalipedagogiaan viitaten, että on tärkeää tukea lasta tai vanhempaa kokonaisvaltaisesti kasvamaan ihmisenä. Tämä tapahtuu opastamalla ihmistä tutustumaan paremmin itseensä. Tätä kautta hänestä tulee kypsempi, itsenäisempi ja valmiimpi kohtaamaan yhteiskunta. Sosiaalipedagoginen toiminta on Pallo-kodeilla ihmisen kasvattamista yhteiskuntaan yhteisön kanssa, kenenkään yksilöllisyyttä unohtamatta. Yksilön identiteetti kehittyy vasta yhteisössä eli vuorovaikutussuhteilla toisiin ihmisiin erilaisissa ryhmissä. Pallo-kodeilla yhteisöllisyys on yhteiskuntaan integroivaa yhteisöllisyyttä. Yhteisö antaa yksilölle ”silmälasit”, joiden avulla hän pystyy peilaamaan aiempia, omasta historiastaan tuttuja toimintamalleja sekä oppimaan uusia toimintatapoja, rakentaakseen itselleen sopivat tulevaisuudet mallit. Yhteisöllisyys on yksilöllisyyttä korostava toimintatapa – ei yksilöä määrittävä. Pallo-kodeilla ajatellaan, että ei ole olemassa samaa kasvatusapluunaa, vaan jokaisen nuoren kanssa työskennellään yksilöllisesti, luovasti ja soveltaen, lapsen omat tarpeet huomioiden. (Pallo-kotien perehdytyskansio 2020.)

Tällä hetkellä Pallo-kotien omistajana toimii yrittäjäpari. Omistajat kuuluvat organisaatiossa hallitukseen. Toinen omistajista on lisäksi organisaation toimitusjohtaja. Organisaation esimiestehtävissä toimii johtoryhmä, mikä koostuu toimitusjohtajan lisäksi viidestä jäsenestä. Johtoryhmään kuuluu toimitusjohtaja, toiminnanjohtaja, palvelujohtaja, palvelupäällikkö, sosiaalityöntekijä ja talousvastaava. Toiminnanjohtaja, palvelujohtaja, palvelupäällikkö ja sosiaalityöntekijä vastaavat jokainen yhdestä Pallo-kotien yksiköstä johtotehtävien lisäksi. Johtoryhmän jäsenillä on omat vastualueensa johtamisessa. Johtoryhmä toimii tiiviissä yhteistyössä toistensa sekä koko henkilökunnan kanssa. (Itäpelto 2020.)

3.2 Historia

Perhekoti Pallo -toiminimi perustettiin vuonna 2000 yhden yrittäjän toimesta. Perhekoti Pallo sijaitsi tuolloin (ja osa yksiköistä sijaitsee edelleen) Lappeenrannassa Pallon kaupunginosassa. Vuonna 2002 mukaan tuli yhtiökumppani. Tällöin perustettiin Perhekoti Pallo Oy. Toiminnan alussa työntekijöinä oli kahden yrittäjän lisäksi yksi lähihoitaja ja asiakkaina neljä nuorta. Vuonna 2003 haettiin toiminnan laajentamiseksi lisälupia, jonka jälkeen saatiin asiakaspaikat kuudelle nuorelle. Vuonna 2004 Perhekoti Pallon vieressä oleva hotelli muutettiin jälkihuolto nuorten asunnoiksi ja toimintatilaksi. Toiminta laajentui vuonna 2006, kun yritys perusti Mikonsaareen ammatillisen perhekodin. Vuonna 2009 yritys jakaantui kahdelle yrittäjälle, toiselle yrittäjälle jäi Mikonsaaren yksikkö ja toiselle Pallon kaupunginosaan kaksi toimipistettä. Heinäkuussa 2009 Mikonsaaren yksikkö yrittäjineen siirtyi kokonaan uuden toiminimen alle ja Perhekoti Pallo Oy toiminimi siirtyi kokonaan yrityksen perustajan haltuun. Tällöin Perhekoti Pallo Oy:ssä oli kaksi yksikköä, joista toisessa, Ryhmäkoti Pallossa, oli 7 asiakaspaikkaa ja toisessa 4 jälkihuoltopaikkaa. (Pallo-kotien perehdytyskansio 2020.)

Aiemmin jälkihuolto nuorille tarkoitetusta toimipisteestä tehtiin vuonna 2010 myös 7-asiakaspaikkainen ryhmäkoti, Ryhmäkoti Pallonpolku. Vuodesta 2014 asti yritys on ollut kahden omistajan hallussa. Yritys laajeni edelleen vuonna 2016 yhdellä ammatillisella perhekodilla, joka muutti muotoaan 7-asiakaspaikkaiseksi ryhmäkodiksi, Ryhmäkoti Muutokseksi, vuonna 2018. Vuonna 2020 heinäkuussa yritys laajeni jälleen neljännellä ryhmäkodilla, Ryhmäkoti Pallonrannalla ja lokakuussa 2020 ammatillisella perhekodilla, Perhekoti Pallonhelmellä. Tällä hetkellä lastensuojelun sijaishuollon yksiköitä yrityksellä on viisi, joista neljä on lastensuojelun laitosluvilla toimivia, 7-asiakaspaikkaisia ryhmäkoteja ja yksi neljäpaikkainen ammatillinen perhekoti. Hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluu tällä hetkellä 31 vakituista työntekijää. Lisäksi henkilökuntaan kuuluu kiinteistövastaava ja talousvastaava. Kolme ryhmäkoteista sijaitsee Lappeenrannassa Pallon kaupunginosan alueella ja yksi ryhmäkoti Taipalsaaren Saimaanharjulla. Ammatillinen perhekoti sijaitsee Ylämaalla. Toiminnan laajentuessa Perhekoti Pallo otti käyttöön myös nimen Pallo-kodit, mikä kuvaa ajantasaista toimintaa nimenä paremmin kuin Perhekoti Pallo. (Pallo-kotien perehdytyskansio 2020.)

4 Sijaishuollon laatu ja kilpailutus

4.1 Sijaishuollon laadun määrittely ja laatukriteerit

Laadulla tarkoitetaan palveluiden kykyä vastata asiakkaiden selvitettyihin palvelutarpeisiin vaikuttavasti, järjestelmällisesti, säännösten mukaisesti ja kustannustehokkaasti. Laadukas palvelu parantaa tai ylläpitää asiakkaan toimintakykyä ja hyvinvointia. (Malja ym. 2019, 42.)

Lastensuojelussa keskeiset laatua varmistavat tekijät ovat oikeudenmukaisuus, avoimuus, luotettavuus, turvallisuus ja lastensuojelutoimien suhteellisuusperiaate. Oikeudenmukaisuudella tarkoitetaan lapsen oikeuksien sopimuksessa määriteltyjen oikeuksien toteutumista mahdollisimman täysimääräisesti. Avoimuudella lastensuojelussa tarkoitetaan sitä, että lapselle ja hänen perheelleen ollaan avoimia kaikista tuen ja palvelujen muodoista, joita perheen on mahdollista saada. Turvallisuus huomioidaan ihmissuhteissa, olosuhteissa ja vuorovaikutuksessa. Jokaisessa tilanteessa tulee huomioida lapsen kokema turvallisuuden tunne ja edistää sitä. Turvallisuus tulee huomioida myös työntekijöiden ja lapsen perheen näkökulmasta. Suhteellisuusperiaate tarkoittaa sitä, että viranomaisten käyttämien toimenpiteiden tulee olla oikein mitoitettuja suhteessa asiakkaan auttamisen tavoitteisiin sekä päämääriin. Periaatteena on toteuttaa tehtävä mahdollisimman vähäisellä puuttumisella, kuitenkin niin, että tarvittava vaikutus saadaan aikaan. Näiden tekijöiden toteutuminen edellyttää työntekijöiltä lapsen ja hänen elämäntilanteensa kokonaisvaltaista tarkastelua sekä huolellista paneutumista siihen, riittävää aikaa ja luottamuksen rakentamista. Lapsen etu rakentuu lapsen hyvinvoinnin kannalta keskeisistä elementeistä. (Malja ym. 2019, 14–15.)

Sijaishuollon laatukriteerit ovat:

- 1. Lapsi saa sijaishuoltoapaikan, joka on hänen etunsa mukainen ja vastaa hänen yksilöllisiin tarpeisiinsa. Lapsen sisarukset sijoitetaan samaan paikkaan, ellei se ole lasten edun vastaista.*
- 2. Lapsi tai nuori kokee muuton sijaishuoltoapaikkaan turvallisena ja ennakoitavana sekä kokee itsensä tervetulleeksi.*
- 3. Sijaishuoltoapaikka on lapselle turvallinen kasvuympäristö. Lapsi kokee olonsa turvallisiksi sijaishuoltoapaikassa.*
- 4. Sijaishuoltoapaikassa lapsi saa tukea kasvuunsa ja kehitykseensä ja sijaishuoltoapaikassa on lasta arvostava ja kannustava ilmapiiri.*
- 5. Lapsella on mahdollisuus osallistua omaa elämäänsä, sijaishuoltoapaikan arkea sekä omaa asiakkuuttaan koskevaan päätöksentekoon.*

6. *Lapsi kokee kuuluvansa lapsuuden ja nuoruuden yhteisöihin myös sijaishuoltopaikan ulkopuolella.*
7. *Lapsen yhteydenpitoa läheisiin ihmisiin tuetaan. Lapsi kokee, että hänen läheisiään arvostetaan ja kunnioitetaan.*
8. *Lapsi tietää oikeuksistaan ja oikeusturvakeinoista ja sijaishuoltopaikassa kunnioitetaan lapsen itsemääräämisoikeutta.*
9. *Lapsi saa hänelle kuuluvan varhaiskasvatuksen, opetuksen, terveydenhuollon sekä muut perus- ja erityistason palvelut.*
10. *Lapsi tuntee, että sijaishuoltopaikasta muuttaminen on turvallista ja ennakoitavaa - jälleenyhdistämistilanteessa, - jälkihuoltoon itsenäistymisvaiheessa siirtyessä ja - toiseen sijaishuoltopaikkaan siirtyessä.*
11. *Itsenäistyvä nuori saa tarvitsemansa tuen ja palvelut jälkihuollossa.*
12. *Lapsi kokee, että hänen sijoituksensa, sen seuranta ja dokumentointi on suunnitelmallista ja häntä varten.*

(Malja ym. 2019, 62–73.)

Sijaishuollon laatuksikriteerit perustuvat osittain perus- ja ihmisoikeussäännöksiin sekä lastensuojelutoimintaa ohjaavaan lainsäädäntöön. Tämän taustan vuoksi osa kriteereistä on velvoittavia. Näiden lisäksi kriteereissä on tutkimustietoon perustuvia suosituksia laadukkaasti sijaishuollon järjestämisestä ja tuottamisesta. Kriteerien määrittelyn lähtökohtana on ollut lapsen näkökulma, eli mitä laadukas sijaishuolto lapsen näkökulmasta katsottuna on. (Malja ym. 2019, 38.)

4.2 Kilpailutus

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014 (14§) velvoittaa kuntaa järjestämään asukkaalleen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita. Kunta voi itse päättää, miten se järjestää sosiaalipalvelut. Vaihtoehtoina on palvelujen tuottaminen itse, omien palveluiden täydentäminen ostopalveluilla tai palvelutuotannon ulkoistaminen yksityiselle toimijalle. (Aho & Junnila 2012.)

Suomessa sosiaali- ja terveyspalveluja on ohjattu viime vuosikymmenien aikana kansainvälisen mallin mukaisesti tilaajan ja tuottajan erottaviin toimintatapoihin. Ohjaamalla kilpailulainsäädännön kehittämiseen 1990-luvun alkupuolelta lähtien on pyritty uudistamaan sosiaali- ja terveyspalveluja sekä kehittämään niiden kustannustehokkuutta. Myös hallitusohjelmien linjauksissa on korostettu tilaaja-tuottaja-toimintatapaa ja sen käyttöönottoa sekä kilpailulainsäädännön kehittämistä. Euroopan unionin kilpailulainsäädännöllä on ollut iso

vaikutus Suomen kilpailulainsäädännön kehittymiseen 2000-luvun alusta lähtien. Suuret kaupungit ja sairaanhoitopiirit ovat olleet edelläkävijöitä tilaaja-tuottajatoimintatapaan siirtymisessä 1990-luvun lopulta lähtien. Kuntien yhdistämisen ja yhteistoiminta-alueiden muodostamisen myötä toimintatapa on otettu käyttöön myös pienemmissä kunnissa. Tilaaja-tuottaja-mallilla tarkoitetaan kunnissa joko kuntien sisäisen hallinnon järjestämisen periaatetta tai palvelujen hankintaa kuntaorganisaation ulkopuolelta. Useimmat suomalaiset kunnat ovat ulkoistaneet osan palveluistaan yksityisille palveluntuottajille ja näin he toteuttavat ulkoista tilaaja- tuottaja- toimintatapa. Kilpailulainsäädäntö ohjaa palvelujen tilaamista. Tilaamista varten kunnilla on toimialojen yhteinen tai sosiaali- ja terveystoimen oma tilaaja-toimi. Sairaanhoitopiireissä ja viime vuosina myös kunnissa on tilaajan ja tuottajan välisessä yhteistyössä korostettu sopimusohjausta eli sopimuksilla ohjaamista. (Junnila ym. 2012, 19–20.)

Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista olevan lain (1397/2016, 2§) mukaan hankinnoissa on otettava huomioon niiden tarkoituksenmukaisuus kokonaisuudessa ja ne on pyrittävä järjestämään siten, että pienet ja keskisuuret yritykset sekä muut yhteisöt pääsevät muiden tarjoajien kanssa tasapuolisesti osallistumaan tarjouskilpailuihin. Lain mukaan hankinnoissa on kohdeltava samalla tavoin organisaatioon kuuluvia yksiköitä, hankintayksikön omistamia yhteisöjä tai laitoksia kuin muitakin ehdokkaita ja tarjoajia.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden hankinnat kilpailutetaan käyttämällä hankintalain yleisten periaatteiden mukaista menettelyä. Menettelyssä on huomioitava tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu, avoimuus sekä asetettujen vaatimusten suhteellisuus. (Sote-hankintamenettely 2018.) Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestelmistä riippuen, on palveluiden tilaamiseen liittyvissä toiminnoissa (mitä palveluja, kuinka paljon, millaiset laatuvaatimukset ja mikä hinta) vaihtelua. Tärkeitä asioita tilaajatoiminnassa ovat palvelujen tarpeen arviointi, palvelujen tavoitteiden määrittely, tuotettavien palvelujen valinta sekä palvelujen tuotantoon tarvittavien voimavarojen järjestäminen. *Ideaalitapauksessa tilaajan tulisi kyetä sovittamaan yhteen väestön tarpeet, palveluille asetetut tavoitteet ja niiden kustannusvaikuttavuus käytössä olevien voimavarojen sekä yleisten sosiaali- ja terveystoimintalinjausten kanssa sekä lisäksi hoitaa tilaukset kilpailutuksineen, arviointeineen sekä seurantoineen ammattitaitoisesti ja huolellisesti.* (Junnila ym. 2012, 32.)

Tavalla tai toisella tilaajatoiminnot hoidetaan kaikissa järjestelmissä. Suomessa palvelujen tilaaja mielletään usein kunnaksi, mutta palvelujen tilaamisesta voi vastata myös jokin muu organisaatio, kuten esimerkiksi yksityinen yritys. (Junnila ym. 2012, 32.) Palveluiden ostajalla on suuri valta määrittellä hankinnan kohde ja hankintaan liittyvät kriteerit. Kilpailutuksen yhteydessä palveluiden ostaja määrittää palveluiden sisällöt ja rajat, keston sekä kriteerit,

joiden perusteella valinta tehdään. Palvelujen kilpailutus on keino, jolla ostaja ohjaa ulkoistettua palvelutuotantoa. (Aho & Junnila 2012, 5.)

Pallo-kodit osallistuvat useiden Suomen kuntien ja kuntayhtymien kilpailutuksiin. Kilpailutusten perusteella kunnat sijoittavat lapsia Pallo-koteihin. Yksityisen palveluntuottajan, kuten Pallo-kotien näkökulmasta, haastavaa on, että palveluiden määrittely ja laadun kriteerit vaihtelevat suuresti eri kunnilla ja kuntayhtymillä. Kilpailutuksiin osallistuminen on ehto yrityksen toiminnalle, sillä edellytys asiakkaiden saamiselle on kilpailutuksissa pärjääminen. Kilpailutuksiin valmistautuessa tulee ottaa huomioon eri kuntien tai kuntayhtymien laatukriteerit palvelulle. Yrityksen tulee kyetä muokkaamaan toimintaansa kriteerien mukaisesti, jotta yritys on huomioonotettava ja määritellyt laatukriteerit läpäisevä palveluntuottaja. (Itäpelto 2020.)

Saman alueen kilpailutuksen sisältämät palvelun laatukriteerit voivat vaihdella muutaman vuoden välein. Kilpailutuksen laatukriteerit läpäisseet palveluntarjoajat laitetaan järjestykseen palvelun hinnan mukaan. Yksityisen palveluntuottajan toiminnan näkökulmasta on erittäin tärkeää pysyä ajan tasalla tarjoamansa palvelun yhteiskunnallisista suuntauksista. Yrityksen on esimerkiksi seurattava tarkasti lastensuojelulain muutoksia ja lain sovellettavuusohjeita. Kuntien painopisteiden muutokset esimerkiksi ennaltaehkäisevän avohuollon suuntaan vaikuttavat siihen, että sijaishuoltoa tarjoavan yrityksen on kyettävä muokkaamaan myös omaa toimintaansa sen painopisteen suuntaisesti. (Itäpelto 2020.)

Tällä hetkellä Pallo-kodeilla on voimassa olevat puitesopimukset Uudenmaan, Keski-Uudenmaan, Kymsojen, Essoten, Päijät-Hämeen, Keski-Suomen ja Eksoten alueilla. Sosiaali- ja terveystieteiden alueella voi toimia useita eri kuntia. Joillakin sosiaali- ja terveystieteillä on yhteiset laatukriteerit, joiden mukaan ne ostavat palveluja. Kun taas joidenkin sosiaali- ja terveystieteiden sisällä on kuntien välillä vaihtelua palveluiden laatukriteereissä. (Itäpelto 2020.)

5 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Perhekoti Pallo Oy:n eli Pallo-kotien kanssa. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Pallo-kotien henkilökunnan näkemyksiä siitä, mistä yrityksen toiminta ja laatu muodostuvat. Tavoitteena oli tehdä Pallo-kotien laatua ja vahvuuksia näkyvämmäksi organisaation sisällä sekä ulkopuolisessa viestinnässä.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda saatujen tulosten pohjalta Pallo-kotien laatulupaus. Laatulupaus on konkreettinen rakenne, josta Pallo-kotien toiminnan johtavat ajatukset ja laatu tulevat yksinkertaisesti ja selkeästi näkyville. Laatulupausta käytetään jatkossa apuvälineenä toiminnan kuvaamisessa yhteistyökumppaneille sekä organisaation sisäisessä perehdytyksessä.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset olivat:

- 1) Millaista ammatillista osaamista Pallo-kotien työntekijöillä on heidän näkemyksensä mukaan?
- 2) Millaiset arvot ohjaavat Pallo-kotien henkilökunnan kasvatustyötä?
- 3) Mitkä asiat Pallo-kotien henkilökunnan mukaan ovat heidän työskentelyssään avaintekijöitä lapsen edun toteutumisessa?

Pallo-kotien toiminta on laajentunut viime vuosina huomattavasti ja sen myötä myös organisaation johtoryhmässä sekä henkilökunnassa on tapahtunut muutoksia. Organisaatiossa nähtiin ajankohtainen tarve muodostaa koko henkilökunnan kanssa yhdessä yhtenäinen ja ajantasainen kuva Pallo-kotien toiminnasta ja laadusta.

6 Opinnäytetyön toteutus

6.1 Opinnäytetyön lähestymistapa

Opinnäytetyö oli tutkimuksellinen kehittämistyö. Kehittämistyössä pyritään saamaan aikaan käytännön parannuksia organisaatioon (Ojasalo ym. 2015, 19). Opinnäytetyössä käytettiin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää. Laadullisessa tutkimuksessa aineiston koko on pääsääntöisesti pieni verrattuna määrälliseen tutkimukseen. Laadullista tutkimusta ohjaa miten-, mitä- ja miksi- kysymykset (Kylmä & Juvakka 2007, 26). Laadullisen tutkimuksen tavoitteena ei ole tilastollinen yleistettävyyden, vaan siinä pyritään kuvaamaan jotain tiettyä tapahtumaa tai ilmiötä, ymmärtämään tiettyä toimintaa tai antamaan teoreettisesti mielekäs tulkinta ilmiölle. Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää, että tutkimukseen osallistuvat henkilöt valitaan tarkoituksenmukaisesti, niin että he tietävät tutkittavasta ilmiöstä mahdollisimman paljon tai että heillä on kokemusta tutkittavasta asiasta. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 133.) Opinnäytetyössä tutkimuksen kohteena oli Pallo-kotien toiminta ja laatu. Tutkimukseen osallistujat olivat Pallo-kotien henkilökuntaa, joten heillä oli kokemusta sekä tietoa tutkittavasta aiheesta.

Kehittämistehtävä määrittää, mikä lähestymistapa sopii mihinkin kehittämistyöhön. Opinnäytetyössä käytettiin konstruktivistista tutkimusta taustateorian Pallo-kotien laatulupauksen luomiselle. Konstruktivistisen tutkimuksen tuotoksena on yleensä konkreettinen suunnitelma, mittari tai malli, jonka vuoksi se sopi lähestymistavaksi opinnäytetyöhömmme. Konstruktivistinen tutkimus on käytännönläheiseen ongelmanratkaisuun pyrkivä menetelmä, joka perustuu myös uusiin ideoihin ja innovointiin. Tuotokseksi konstruktivistisessa tutkimuksessa saadaan merkityksellinen ja käytännössä hyödynnettävä rakenne. (Ojasalo ym. 2015, 36.) Opinnäytetyön tutkimuksessa tuotettava rakenne oli Pallo-kotien laatulupaus. Konstruktivistisessa tutkimuksessa tutkimuksen hyödyntäjän ja toteuttajien välinen kommunikointi on tärkeää (Ojasalo ym. 2015,36). Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda yhdessä organisaation työntekijöiden kanssa Pallo-kotien laatulupaus. Konstruktivistisella lähestymistavalla pyritään toimintatutkimuksen tavoin muuttamaan organisaation toimintaa ja käytänteitä (Ojasalo ym. 2015, 36).

Konstruktivistisessa tutkimuksessa toimeksiantajan on aina sitouduttava kehittämiseen (Ojasalo ym. 2015, 66). Pallo-kotien laatulupauksen innovointiin ja kehittämiseen oli sitoutunut koko organisaation johtoryhmä. Konstruktivistinen tutkimus alkaa mielekkään ongelman etsimisestä. Seuraavassa vaiheessa hankitaan syvälinen teoreettinen ja käytännöllinen tieto tutkimuksen ja kehittämisen kohteesta. Tämän jälkeen laaditaan ratkaisut, jonka jälkeen testataan ratkaisun toimivuus ja osoitetaan konstruktion oikeellisuus, näytetään käytetyt

teoriakytkennät ja osoitetaan ratkaisun uutuusarvo. Lopuksi tarkastellaan soveltuvuusalueen laajuus. Vaiheiden dokumentointi on tärkeää konstruktivisessa tutkimuksessa ja käytettävät metodit tulee perustella. (Ojasalo ym. 2015, 65–67.)

Konstruktivisessa tutkimuksessa kehitettyä rakennetta arvioidaan käytännössä eli markkinoilla tai organisaation sisällä. Ratkaisu tai tuotos voidaan luokitella kolmelle eri tasolle markkinatestin avulla: heikko, keskivahva tai vahva. Heikko markkinatesti tarkoittaa, että rakenne toimii kohdeorganisaatioissa käytännössä. Keskivahva markkinatesti tarkoittaa, että ratkaisu otetaan käyttöön ja vahvassa markkinatestissä ratkaisun käyttöönotto on tarjonnut parempaa menestystä kuin vastaavilla organisaatioilla, joilla rakenne ei ole käytössä. Ratkaisun toimivuutta voidaan käytännössä arvioida myöhemmin tutkimuksen jälkeen, mikäli tutkimus on esimerkiksi opinnäytetyö, joka on sidottu joltakin osin muun kuin kohdeorganisaation aikatauluihin. (Ojasalo ym. 2015, 67–68.) Opinnäytetyön ratkaisun testaus ja tarkempi arviointi jäivät opinnäytetyön ulkopuolella toteutettaviksi kohdeorganisaatioissa.

6.2 Osallistujat ja aineiston keruu

Tutkimuslupa opinnäytetyön toteutukseen haettiin syyskuussa 2020 Pallo-kotien toimitusjohtajalta, sillä yhteistyökumppanina opinnäytetyössä toimi Pallo-kodit. Tutkimustyöhön osallistuivat kaikki halukkaat työntekijät Pallo-kotien laitoksista. Pallo-kotien vasta toimintansa lokakuussa aloittanut yksikkö, ammatillinen perhekoti, rajattiin pois tutkimuksesta, koska se ei ole sijaishuoltoa tarjoava laitoksista. Tässä tutkimuksessa jouduimme rajamaan myös lastensuojeluasiakkaat eli lapset pois tutkimuksesta tutkimuseettisistä ja aikataullisista syistä. Tutkimus rajautui näin ollen Pallo-kotien hoito- ja kasvatushenkilökunnan näkemyksiin Pallo-kotien laadusta.

Konstruktivisessa tutkimuksessa voidaan käyttää monipuolisesti erilaisia aineistonkeruumenetelmiä. Tyypillisiä menetelmiä konstruktiviselle tutkimukselle ovat muun muassa havainnointi, ryhmäkeskustelut, kysely ja haastattelu. (Ojasalo ym. 2015, 68.) Aineistonkeruumenetelmänä tässä opinnäytetyössä käytettiin ryhmähaastattelua. Ryhmähaastattelut pidettiin 3.-4.11.2020 sekä 10.-11.11.2020. Ryhmähaastatteluita järjestettiin neljä kertaa. Haastattelut järjestettiin yksiköittäin niin, että yhdessä ryhmähaastattelussa oli paikalla kyseisen yksikön hoito- ja kasvatushenkilökuntaa. Ryhmähaastattelussa osallistujat kommentoivat, tuottavat tietoa ja tekevät huomioita tutkittavasta aiheesta. Ryhmähaastattelun ominaispiirteenä on, että haastatteli puhuu usein osallistujille yhtä aikaa ja voi suunnata kysymyksiä myös yksittäisille jäsenille. Ryhmähaastattelun menetelmällä saadaan nopeasti tietoa usealta vastaajalta samanaikaisesti. Tavallisesti ryhmäkeskustelu tallennetaan. (Hirsjärvi & Hurme 2015, 61–63.)

Aineisto kerättiin Pallo-kotien henkilökunnalta jokaisen yksikön omassa laatupalaverissa. Laatupalaverit pidettiin laitousyksiköiden viikkoraportin alussa, jolloin lähes kaikilla hoito- ja kasvatushenkilökunnan jäsenillä oli mahdollisuus osallistua tutkimukseen työajalla. Näin ollen haastatteluun osallistuminen ei vaatinut työntekijöiltä ylimääräistä vaivannäköä. Jokaisessa haastattelussa oli mukana molemmat tutkimuksen tekijät. Toinen meistä oli päävastuussa haastattelun vetämisestä ja toinen havainnoi sekä kirjasi muistiinpanoja haastatteluista. Haastattelut nauhoitettiin toisen haastattelijan puhelimella. Nauhoitetut tiedostot säilytettiin tutkimuksen teon ajan tallessa salasanojen takana. Haastatteluihin osallistui yhteensä 21 Pallo-kotien hoito- ja kasvatushenkilökunnan jäsentä. Haastattelut kestivät puolesta tunnista puoleentoista tuntiin. Kolmessa haastattelussa oli viisi osallistujaa ja yhdessä kuusi. Kuuden osallistujan haastattelu kesti puolitoista tuntia ja viiden osallistujan haastattelut kestivät puolesta tunnista tuntiin.

Haastattelu eroaa keskustelusta siinä, että haastattelulla on tietty tavoite ja se on ennalta suunniteltu toiminta. Tutkimushaastattelun lajeja on monia ja niiden erot muodostuvat siitä, kuinka kiinteästi kysymykset on muotoiltu ja miten haastatteli ohjaa tilannetta (Hirsjärvi & Hurme 2015, 42–43). Tutkimushaastattelun lajeista opinnäytetyössä käytettiin teemahaastattelua. Teemahaastattelua voidaan kutsua myös puolistrukturoiduksi haastatteluksi. Teemahaastattelussa haastattelu kulkee tiettyjen teemojen varassa, yksityiskohtaisten kysymysten sijaan. Teemoja hahmotellaan etukäteen ennen haastattelun toteutusta. (Hirsjärvi & Hurme 2015, 47–48.) Opinnäytetyössä käytetty haastattelujen teemarunko (Liite 1) oli kaikissa haastatteluissa sama. Haastatteluissa korostettiin vapaata keskustelua myös teemojen ulkopuolelta ja oltiin avoinna uusille teemoille, joita mahdollisesti nousee haastattelun aikana.

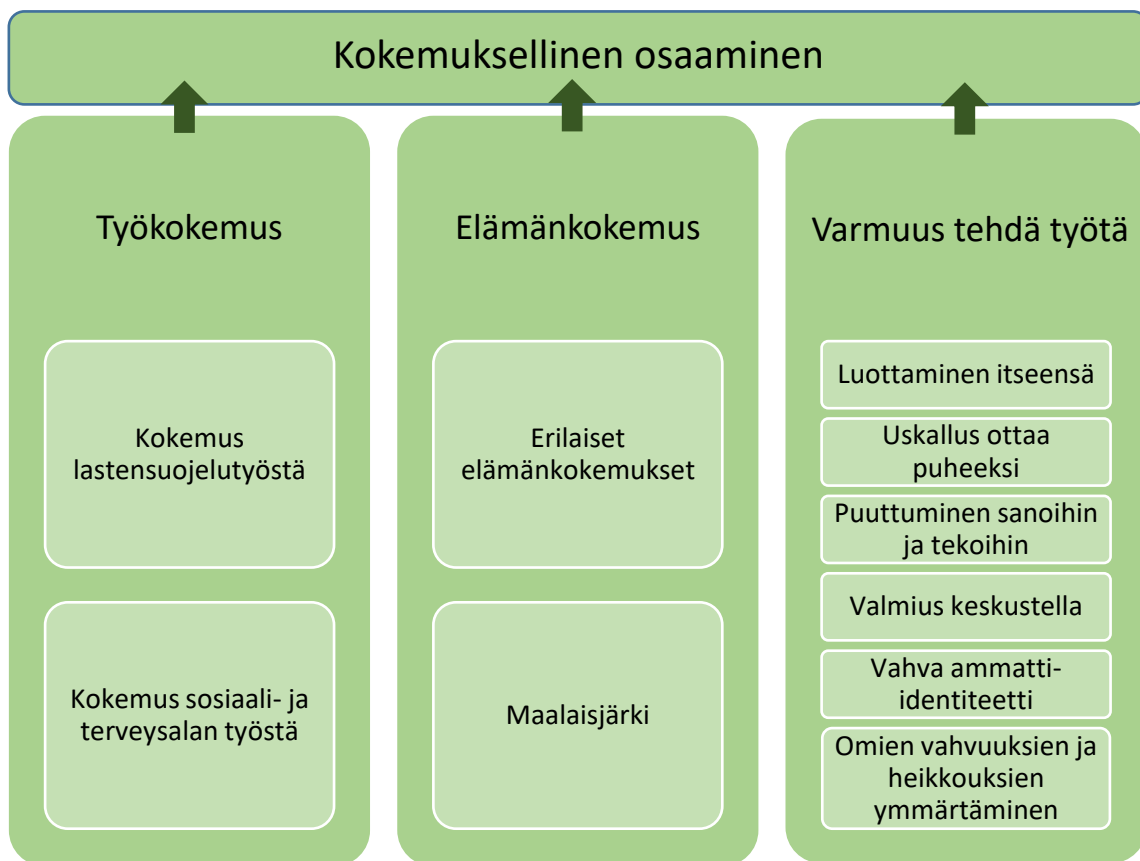
6.3 Aineiston analysointi

Tallennetun aineiston purkamisessa on vaihtoehtona kaksi tapaa. Ensimmäinen vaihtoehto on puhtaaksikirjoittaa aineisto sanasta sanaan eli litteroida joko kokonaisuudessaan tai esimerkiksi valittujen teemojen mukaan. Toinen vaihtoehto on tehdä päätelmiä suoraan tallennetusta aineistosta, ilman tekstiksi kirjoittamista. Tavallisin tapa on aineiston litterointi. (Hirsjärvi & Hurme 2015, 138.) Nauhoitetut aineistot puhtaaksikirjoitettiin eli litteroitiin osittain, asetettujen teemojen mukaan.

Puhtaaksikirjoitetun aineiston analysointi alkaa siitä, että aineisto luetaan useaan kertaan läpi, minkä jälkeen aineisto luokitellaan. Aineisto luokiteltiin haastattelussa käytettyjen teemojen mukaan, niin että haastatteluissa nousseet yhteiset piirteet luokiteltiin samaan luok-

kaan. (ks. Ojasalo ym. 2015, 110–111.) On erittäin harvinaista, että ihmiset ilmaisivat saman asian täysin samalla tavalla, mutta silti tutkija koodaa ne samaan luokkaan (Hirsjärvi & Hurme 2015, 173).

Analysoimme aineiston induktiivisella eli aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Sisällönanalyysin ensimmäinen vaihe on pelkistäminen, eli aineiston selkeyttäminen ja tiivistäminen. Aineistosta etsitään oleelliset ilmaukset ja ilmaukset pelkistetään. Seuraava vaihe on aineiston ryhmittely. Aineiston ryhmittelyssä aineistosta etsitään samankaltaisuuksia ja samaa tarkoittavat käsitteet ryhmitellään sekä yhdistetään luokiksi. Luokat nimetään sisältöä kuvaavilla nimillä. Viimeinen analysoinnin vaihe on abstrahointi. Aineiston abstrahoinnilla tarkoitetaan aineiston tiivistämistä edelleen niin, että alaluokista muodostetaan yläluokkia, jotka nimetään niitä kuvaavilla nimillä. (Ojasalo ym. 2015, 139–140.) Alla on esimerkki kokemuksellinen osaaminen- pääluokan muodostumisesta (kuvio 1). Kuviossa on esitettyinä ainoastaan kolme alaluokkaa ja niiden pelkistetyt ilmaukset.



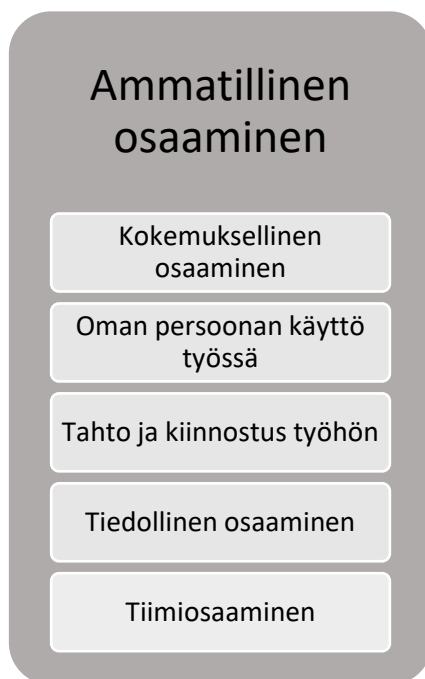
Kuvio 1. Esimerkki pääluokan muodostumisesta

Aineistojen käsittely aloitettiin lukemalla aineistot moneen kertaan läpi. Aineisto jaoteltiin haastatteluteemojen mukaan. Samaan aihepiiriin kuuluvat ilmaukset koodattiin yliviivamalla ne eri värisillä korostuskynillä. Nämä alkuperäiset ilmaukset kerättiin erilleen muusta aineistosta ja alkuperäisille ilmauksille muodostettiin pelkistetyt ilmaukset. Pelkistetyt ilmaukset ryhmiteltiin niin, että samaa tarkoittavat käsitteet laitettiin samaan luokkaan ja luokalle annettiin nimi. Näin muodostuivat alaluokat ja niitä yhdistelemällä muodostettiin pääluokkia. Pääluokille annettiin niiden sisältöä kuvaava nimi siten, että se samalla vastaa tutkimuskysymykseen.

7 Tulokset

7.1 Pallo-kotien työntekijöiden ammatillinen osaaminen

Haastateltavien mielestä Pallo-kotien työntekijöiden ammatillinen osaaminen koostuu kokemuksellisesta osaamisesta, oman persoonan käytöstä työssä, tahdosta ja kiinnostuksesta työhön, tiedollisesta osaamisesta ja tiimiosaamisesta. Alla on kuviossa esitettyinä Pallo-kotien henkilökunnan ammatillisen osaamisen muodostuminen (kuvio 2).



Kuvio 2. Pallo-kotien henkilökunnan ammatillinen osaaminen

Kokemuksellinen osaaminen

Työryhmän vahvuutena korostettiin vahvaa kokemusta työstä sekä myös jokaisen henkilökohtaista elämäkokemusta. Elämäkokemus ja oma persoona olivat haastateltavien mielestä työkaluja, joita jokainen hyödyntää omassa osaamisessaan ja työn tekemisessä.

Haastatteluissa nousi esiin työntekijöiden vahva ammatti-identiteetti ja varmuus tehdä töitä. Vahva aikuisuus nähtiin yhtenä isona lapsille turvaa tuovana asiana. Vahvuutena tuotiin esiin rohkeus ottaa esille asioita ja rohkeus puuttua vaikeisiin asioihin lasten kanssa sekä hyvien kasvatuskeskustelutaitojen omaaminen.

Sit meillä on työkokemusta ja just elämäkokemusta...joo elämäkokemus on tosi vahva.

Oman persoonan käyttö työssä

Työryhmän moninaisuutta eli sitä, että työryhmä koostuu erilaisista persoonista ja kokemuksista pidettiin rikkautena. Haastateltavat olivat sitä mieltä, että erilaisista ihmisistä muodostuu hyvä, persoonallinen työyhteisö. Luovuutta, rentoutta ja vapautta tehdä töitä omalla persoonalla ja omana itsenään pidettiin tärkeänä. Haastateltavat toivat esiin sitä, etteivät ajattele olevansa työroolissa ollessaan töissä, vaan tekevänsä töitä aitona omana itsenään.

Miullaki tuli mieleen, et vahva oma identiteetti...sellanen, et meil kaikilla työntekijöillä pitäis olla sellanen ja on.

...kaikki saa olla omia ittiään.

Moninainen, erilaisista persoonista koostuva työryhmä nähtiin myös lasten kannalta hyvänä asiana. Moninaisen työryhmän ajateltiin tarjoavan lapsille erilaisia aikuisuuden malleja.

Erilaiset tavat olla ja kertoa voivat resonoida lapsessa eri tavalla.

On rikkaus elää yhteisössä, jossa on monenlaisii ihmisiä... paremmat valmiudet lähteä sit elämään, ku ei oo kasvanu yhdessä pienessä muotissa.

Joustavuus ja luova työote nähtiin osana ammatillista osaamista. Työntekijöiden mukaan heillä on hyvät valmiudet sopeutua muuttuviin tilanteisiin. Ratkaisujen ja toimintatapojen soveltaminen tilannekohtaisesti nähtiin tärkeänä taitona.

Tahto ja kiinnostus työhön

Työntekijät kertoivat, että heillä kaikilla on vahva tahto tehdä kyseistä työtä. Heillä on oikeanlainen asenne ja kiinnostus työhön. Työntekijöiden sitoutuneisuuden sanottiin olevan vahvaa. Haastateltavat pitivät tärkeänä, että he jakavat yhteisen arvomaailman ja jokaisella

työntekijällä on vahva motivaatio tehdä työtä lasten ja nuorten hyväksi Pallo-kodeilla. Haastatteluissa nousi esiin, että Pallo-kodeille valitaan töihin samanhenkisiä työntekijöitä, mitä pidettiin hyvänä asiana.

Toi tahto on aika vahva...nii asenne ja kiinnostus.

Se on se ilmapiiri...et kerätään kokoon se hyvä jengi

Työntekijöiden läsnäolo ja aito lapsista välittäminen nousi tärkeänä työntekijöiden osaamisen vahvuutena esiin haastatteluissa. Haastateltavat kertoivat, etteivät ole sillä asenteella, että olisivat vain töissä, vaan he muodostavat aitoja ihmissuhteita toistensa sekä lasten kanssa. Työntekijät pitivät osaamisen vahvuutena sitä, että ovat itse aidosti läsnä tilanteissa ja suhteissa, lapsille tarjotaan aikaa keskusteluihin ja kohtaamiseen, ja kohtaaminen on aitoa sekä toista ihmistä kunnioittavaa ja arvostavaa. Haastatteluissa nousi esiin työntekijöiden aito kiinnostus lasten asioihin.

Ei olla sillä asenteella, että ollaan töissä täällä.

Haastateltavat kertoivat tekevänsä työtä pitkäjänteisellä työotteella. Työntekijät jakoivat ajatuksen tulevaisuuteen suuntaavasta työskentelystä ja pitivät vahvuutena omaa sitoutumistaan jatkuvuuteen. Haastateltavat kertoivat, että jokaisen lapsen tulevaisuuteen suuntaava työ ja tavoitteet ovat tärkeitä. Haastatteluissa tuotiin yhtenä Pallo-kotien vahvuutena esiin henkilökunnan sitoutuneisuus pitkäaikaiseen työskentelyyn organisaatiossa. Aikuisten pitkäaikaista pysyvyyttä lasten arjessa ja elämässä pidettiin tärkeänä lasten kanssa työskentelyssä.

Et kuullaan ja kuunnellaan niin pitkään, kun tilanne vaatii.

Tiedollinen osaaminen

Työntekijöiden mukaan ammatillinen osaaminen koostuu osaltaan työhön vaadittavasta ammatillisesta koulutuksesta. Haastateltavat ajattelivat oikeanlaisen koulutuksen olevan tärkeä osa osaamista.

Toi on välttämätöntä toi teoria, jonka pohjalta sit tehoa tätä.

Tutkintoja meil on iha helvetisti, miullaki on kaks.

Tiimiosaaminen

Haastatteluihin osallistujat kertoivat, että Pallo-kodeilla työntekijät puhaltavat yhteen hiileen ja aikuiset muodostavat oman vahvan yhteisön. Työntekijät toivat esiin, että he jakavat keskenään yhteisen tavoitteen ja päämäärän lasten kasvatuksessa. Työntekijät pitivät työryhmän vahvuutena yhteistä päätöksentekoa ja johdonmukaisuutta. Työntekijät kertoivat, että heillä on työkavereilta vahva tuki ja se nähtiin olennaisena osana vahvuuksia. Haastateltavien mukaan työyhteisön vahvuuksiksi nousi myös avoimuus, rehellisyys sekä hyvä tiedonkulkku.

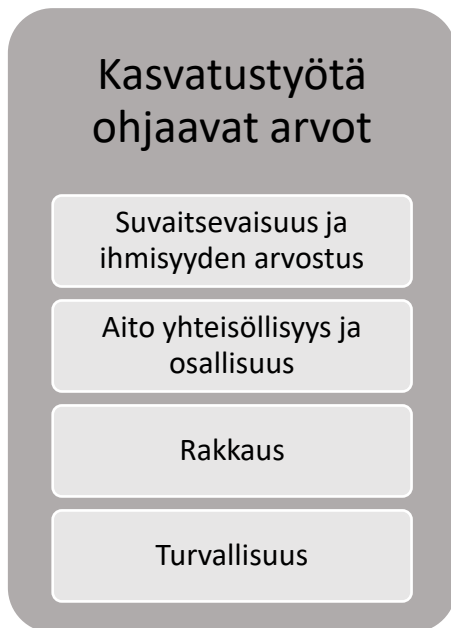
Yhtenä tärkeänä asiana kaikissa haastatteluissa nousi esiin työntekijöiden välinen hyvä ilmapiiri ja luottamus työkavereihin. Hyvä ilmapiiri työntekijöiden välillä nähtiin asiana, joka välittyy lapsille ja vaikuttaa sitä kautta yleiseen ilmapiiriin sekä viihtyvyyteen. Ilmapiiristä puhuttaessa haastateltavat nostivat esiin huumorintajun ja rentouden. Huumorintajua pidettiin yhtenä työvälineenä myös lasten kanssa työskentelyssä sen lisäksi, että se lisää työryhmän sisäistä positiivista ilmapiiriä.

Työntekijät tulee hyvin juttuun keskenään... välittyy positiivisesti lapsiin.

Kansankielellä...ettei kukaa niiku lähe sooloilee.

7.2 Kasvatustyötä ohjaavat arvot Pallo-kodeilla

Kasvatustyötä ohjaavia arvoja Pallo-kodeilla ovat suvaitsevaisuus ja ihmisyyden arvostus, aito yhteisöllisyys ja osallisuus, rakkaus sekä turvallisuus. Alla on kuvattuna Pallo-kotien henkilökunnan kasvatustyötä ohjaavat arvot (kuviot 3).



Kuvio 3. Palo-kotien henkilökunnan kasvatustyötä ohjaavat arvot

Suvaitsevaisuus ja ihmisyden arvostus

Suvaitsevaisuus ja ihmisyden arvostaminen kerrottiin yhdeksi tärkeäksi kasvatustyötä ohjaavaksi arvoksi. Haastatteluissa tuotiin esiin, että on tärkeää oppia kohtaamaan ihmiset ihmisinä ja kunnioittaa ihmisarvoa. Lapsille halutaan opettaa suvaitsevaisuutta erilaisuutta kohtaan. Haastateltavat toivat esiin myös inhimillisyyden sekä esimerkkinä toimimisen tärkeyttä lapsille suvaitsevaisuuden ja inhimillisyyden ymmärtämisessä. Haastateltavat pitivät moninaista, erilaisista persoonista ja kokemuksista koostuvaa sekä toisiaan arvostavaa työyhteisöä esimerkkinä suvaitsevaisuudesta. Haastateltavat ajattelivat myös, että työntekijät ovat esimerkkejä inhimillisten tunteiden näyttämisessä. Kaikissa haastatteluissa tuli esille jokaisen lapsen arvostus omana itsenään ja jokaisen oman persoonan vahvistaminen nähtiin tärkeänä. Haastatteluissa korostettiin yksilöllisyyttä, jokaisen yksilön huomioimista ja kunnioittamista osana yhteisöä. Jokaisen ihmisen arvostavan kohtaamisen nähtiin heijastuvan myös perhetyöhön positiivisesti; lasten vanhempien kanssa yhteistyön sujuvuuteen vaikuttavana tekijänä nähtiin se, että lasta ja hänen vanhempiaan arvostetaan. Haastatteluissa nousi esiin, että Palo-kotien toiminta on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumatonta, mitä pidettiin hyvänä asiana. Yhteisöjen nähtiin olevan myös avoimia monikulttuurisuudelle ja erilaisille seksuaalisille suuntauksille.

On täs mein työporukassaki niiku sellanen selkee yhteinen arvo, niiku semmonen maailmoja halaileva ajatus...sillee et me oikeesti ja aidosti...ihmisyyden arvostus jotenki kaikilla tosi voimakas. Et mennää ihminen edellä.

Erilaisuuden arvostaminen ja kunnioittaminen niiku täs koko maailmassa...yksilöstä kulttuureihin.

Sellanen, et kaikki saa olla sellasii, ku haluaa, et ei tarvii itteesä muuttaa.

Haastateltavat pitivät tärkeänä tasa-arvoista kohtelua. He painottivat sitä, että kaikki ovat samalla viivalla ja jokainen otetaan tasavertaisesti huomioon. Tasa-arvoisuutta pidettiin tärkeänä sekä lasten kanssa tehtävässä kasvatustyössä että työyhteisön sisällä.

On se niiku tasa-arvoisuus...en ainakaan koe, et kukaa on toisen yläpuolella.

Ketään lasta ei eriarvosteta...ei pidetä ketään laitoslapsena.

Jokaisen lapsen oman identiteetin vahvistamista sekä jokaisen oman minäkuvan sekä itsetunnon vahvistamista pidettiin todella tärkeänä kaikissa haastatteluissa ja haastateltavat kertoivat sen olevan työskentelyn tavoite. Jokaista lasta kohdellaan samanarvoisina, heitä arvostetaan ja heidät kohdataan yksilöinä. Haastateltavat pitivät tärkeänä lapsen ikätasoista kohtelua. Lasten kannustamista luottamaan itseensä sekä olemaan omanlaisensa pidettiin myös tärkeänä. Terveen asenteen löytämistä ja oman itsensä arvostuksen kautta muotoutuvaa elämänhalun syntymistä pidettiin tärkeänä.

...tieto siitä, ettei tartte kasvaa normeih.

Uskaltaa olla sellane, ku on, ettei tartte olla samanlaine, ku muut.

Lapsille haluttiin opettaa taitoa ajatella asioita muiden asemasta katsottuna sekä hyväksyvää asennetta muita ihmisiä kohtaan. Muiden asemaan menemisen taitoa painotettiin asiana, mitä työntekijät haluavat opettaa lapsille. Työntekijät pitivät empatiakykyä asiakkaan tulevaisuuden kannalta keskeisenä taitona. Haastateltavat kertoivat haluavansa opettaa lapsille/nuorille toisten hyvää kohtelua ja hyviä käytöstapoja. He toimivat työntekijöinä esimerkkinä näissä asioissa.

Aito yhteisöllisyys ja osallisuus

Yhteisöllisyys nousi esiin useissa haastatteluissa kasvatustyötä ohjaavana arvona. Haastateltavat kertoivat Pallo-kodeilla yhteisöjen olevan välittäviä ja toinen toistaan auttavia. Koti ja perhe olivat arvoja, joita haastateltavat pitivät tärkeinä kasvatustyössä. Yhteisön ajateltiin olevan ikään kuin iso perhe, jossa eletään. Haastateltavat pitivät tärkeänä yhdessä tekemistä ja toimimista sekä yhteisiä keskusteluja. Haastateltavat painottivat jokaisen osallisuuden tärkeyttä yhteisössä. Haastateltavat painottivat myös lapsen osallisuuden tärkeyttä ja lapsen kuulemistä arjessa sekä lapsen omissa asioissa. Lapsen tai heidän vanhempiansa kohtaamista samalta viivalta käsin ja tasavertaisia keskusteluja painotettiin. Haastateltavat kertoivat dialogin toteutuvan vain tasavertaisessa kohtaamisessa. He kertoivat lasten kanssa työskentelyn olevan vastavuoroista oppimista

Saa niiltä muilta, mut sit pystyy myös ite sit antaa.

Meit on täs tää oma pieni ihana yhteisö... ja kaikki tietää ketä siihen kuuluu.

Rakkaus

Lähimmäisen rakkaus ja toisen ihmisen kunnioittaminen olivat arvoja, joita halutaan lasten oppivan aikuisilta ja toivottiin, että lapset elävät niiden arvojen mukaisesti. Haastateltavat painottivat, että yhteisössä aito välittäminen näkyy ja opettaa lapsia myös välittämään toisistaan ja muista ihmisistä.

...että lapsilla olis oikeesti hyvä olla.

Turvallisuus

Työntekijöille oli ensiarvoisen tärkeää tehdä kaikkensa sen eteen, että lapset tuntisivat olevansa Pallo-kodeilla turvassa. Työntekijät toivat esiin, että haluavat olla lapsille turvallisia aikuisia, jotka tarjoavat tukea aina tarvittaessa.

Onhan täällä nuorten turvallista olla...tää on niiku turvallinen satama heille.

Ollaan turvalliset aikuiset heille.

Haastateltavat pitivät tärkeänä turvallisuuden tunteen muodostumisessa aitoutta, avoimuutta sekä luottamusta ja rehellisyyttä. Työntekijät painottivat halua opettaa lapsille näitä taitoja. Toisiin ihmisiin luottamisen opettelua korostettiin. Lapsille haluttiin opettaa myös vastuunkantoa omista puheista ja teoista. Rehellisyyttä painotettiin asiana, jonka eteen halutaan työskennellä.

7.3 Avaintekijät työskentelyssä

Pallo-kodeilla avaintekijöitä työskentelyssä lasten edun toteutumiseksi ovat inhimillisyys ja jokaisen yksilön kunnioittaminen, yhteisöllisyys ja osallisuus, vahva verkostotyö, kodinomaisen toiminta ja miljöö, turvallinen kasvuympäristö sekä toimiva työyhteisö. Avaintekijöillä tarkoitetaan tässä yhteydessä niitä asioita, joista Pallo-kotien laadukas palvelu työntekijöiden mukaan muodostuu. Avaintekijät ovat asioita, joita työntekijät pitävät tärkeinä lasten hyvinvoinnin ja sijoituksen tavoitteiden toteutumisessa. Alla on kuvattuna Pallo-kotien avaintekijät työskentelyssä (kuvio 4).



Kuvio 4. Avaintekijät työskentelyssä Pallo-kodeilla

Inhimillisyys ja jokaisen yksilön kunnioittaminen

Haastateltavat painottivat, että Pallo-kodeilla lapset hyväksytään juuri sellaisina, kuin ovat. Heitä tuetaan kasvussa omaan identiteettiin, heille annetaan mahdollisuus olla oman ikänsä ja oma itsensä. Lapsia kannustetaan ja tuetaan matkalla kohti aikuisuutta. Arvostava ja kunnioittava ihmisten kohtaaminen korostui haastatteluissa selkeästi toiminnan tärkeimpänä tekijänä, jonka myötä toteutuvat muutkin haastatteluissa esille nousseet tekijät. Inhimillisyyteen liitettiin aitojen tunteiden salliminen ja näyttäminen niin työntekijöiden kuin lastenkin osalta. Inhimillisyydestä puhuttaessa haastateltavat mainitsivat myös sen, että työntekijätkin voivat tehdä virheitä, oppia niistä ja pyytää anteeksi. Haastateltavat kertoivat halustaan näyttää aikuisina esimerkkiä inhimillisten tunteiden näyttämisessä, sanoittamisessa ja avoimessa asioiden käsittelyssä. Haastatteluissa painotettiin työntekijöiden halua aitoihin suhteisiin lasten ja nuorten kanssa, mikä antaa mahdollisuuden todelliselle inhimillisyydelle sekä arvostavalle ja kunnioittavalle kohtaamiselle.

Uskallus luottaa itteesä ja sellanen, et kelpaa ja riittää just sellasena, ku on.

Hyväksytää kaikkinee piirteinee lapsi.

Yhteisöllisyys ja osallisuus

Yhteisöllisyys ja osallisuus nousivat haastatteluissa esille myös avaintekijöinä työskentelyssä, kuten myös tärkeiksi arvoiksi, joita on kuvattu jo aiemmin tutkimuksessa arvojen kohdalla. Haastateltavat kertoivat, että lapset muodostavat yhdessä työntekijöiden kanssa yhteisön, jossa eletään ja ollaan yhdessä, vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Lapset otetaan heti sijoituksen alkaessa osaksi ryhmää. Asioita tehdään koko yhteisön voimin yhdessä. Jokainen lapsi kuuluu yhteisöön ja jokaisella on oma paikkansa yhteisössä. Haastateltavat painottivat yhteisön merkitystä kasvatustyössä, sillä yhteisön kerrottiin antavan lapselle toimintamalleja, jotka ovat hyväksi lapsen tulevaisuuden kannalta. Haastateltavat kertoivat lapsen saavan kokemuksen johonkin kuulumisesta, aikuisuuden malleja, toimintamalleja vuorovaikutukseen ja sosiaaliseen kanssakäymiseen, kokemuksia aidoista suhteista ja välittämisestä sekä oppia toisten huomioon ottamisesta, hyvästä kohtelusta ja hyvistä käytöstavoista. Yhteisöjä haastateltavat kuvailivat isoksi perheyhteisöksi, jossa välittyy tietynlainen Pallon henki. Haastateltavien mukaan Pallo-kotien yhteisöt ovat aitoja sen vuoksi, koska niissä korostuu aito toisista ihmisistä välittäminen.

...yhdessäoloa ja tekemistä nuorten kanssa yhdessä.

Iso perheyhteisö, jossa välittyy tietty Pallon henki.

Omakasvattajuus on Pallo-kodeilla vahvana työmenetelmänä ja sitä pidettiin myös avaintekijänä työskentelyssä. Lapsiin muodostetaan aitoja suhteita ja heidän kanssaan vietetään kahdenkeskeistä aikaa omakasvattajan kanssa säännöllisesti. Lapsia rakastetaan, heistä välitetään aidosti ja aikuiset ovat läsnä arjessa. Aikuiset kulkevat lasten vierellä ja toimivat lapsen äänenä tarvittaessa.

Lapsia kuunnellaan aidosti, heidän kanssaan keskustellaan kaikesta mahdollisimman avoimesti ikätason mukaisesti, heidät huomioidaan yksilöllisesti ja lapsen/nuoren toiveita kuunnellaan sekä pyritään toteuttamaan silloin, kun on mahdollista.

Vahva verkostotyö

Avaintekijänä sekä vahvuutena Pallo-kodeilla pidettiin hyvää ja toimivaa verkostotyötä. Tiivistä yhteistyötä tehdään lapsen lähipiirin, sosiaalitoimen, lapsen tarvitsemien hoitokontaktien sekä koulun kanssa.

Verkostotyö on tosi hyvää...kouluihin pietään hyvin sitä yhteyttä.

Perhetyössä heti ollaan yhteyksissä, on avoin se linja sinne kotiin. Ja tännehän on perheet tosi tervetulleita...ollaa sillee, et tulkaa vaan käymään...tääl kahvitellaan ja ollaan.

Kodinomainen toiminta ja miljö

Pallo-kotien ehdottomaksi vahvuudeksi haastatteluissa kerrottiin kodinomaisuus. Pallo-kotien rakennuksia ei ole rakennettu alkujaan laitoksiksi ja tämän vuoksi ajateltiin, että jo pelkkä miljö saa aikaan kodinomaisuuden tunteen. Kodinomaisuudesta puhuttaessa esiin nousi ympäristön lisäksi myös kodinomaisuus toiminnassa, jolla tarkoitettiin, että toiminnassa pyritään tavallisuuteen ja normaaliuteen arjessa.

Jos toimiston poistais, ni kukaan ei arvais, et on joku muu, ku normaali koti.

Ihanku mummolaan ois tullu.

Syödään lämmintä ruokaa, nukutaan yöllä... ollaa erikoistuttu tavallisuuteen.

Turvallinen kasvuympäristö

Haastateltavien mukaan turva on yksi iso avaintekijä työskentelyssä lasten edun toteutumiseksi. Turvalla tarkoitetaan lapsen turvallisuuden tunnetta Pallo-kodeilla asuessaan, turvallisia aikuisia, lasten luottamusta työntekijöihin ja työntekijöiden luottamusta lapsiin, lasten uskallusta olla oma itsensä sekä uskallusta kapinoida. Avaintekijöitä työskentelyssä ovat myös lapsille asetetut rajat ja säännöt sekä rutiinit, jotka myös luovat turvaa. Aikuiset ovat johdonmukaisia ja eletään aikuisjohdannaista arkea.

Avaintekijäksi muodostui myös itsenäiseen elämään valmistaminen. Tällä tarkoitettiin opettamista sosiaalisissa tilanteissa toimimiseen, omatoimisuuteen kannustamista, hyvien käytötapojen opettamista ja vaikeista asioista keskustelemaan opettamista. Haastatteluun osallistujat ajattelivat, että nuoret itse löytävät kantavia asioita tulevaisuuteen, heille opetaan omanarvon tunne, pyritään saamaan lapset kiinnostumaan omasta itsestään ja tulevaisuudestaan sekä löytämään omat unelmat ja haaveet.

Toimiva työyhteisö

Haastatteluissa nousi avaintekijäksi työskentelyssä aikuisten motivaatio ja halu tehdä laadukasta sekä tavoitteellista työtä. Työntekijät tietävät, mikä on heidän perustehtävänsä ja he toimivat sen mukaisesti. Työntekijät ovat sitoutuneita työhön ja haluavat aidosti tehdä juuri kyseistä työtä, omana itsenään, ei kuljeta avaimet kaulassa, eikä työvaatteissa. Haastateltavat ajattelivat myös tiiviin ja hyvän työyhteisön vaikuttavan positiivisesti työskentelyyn. Kerrottiin, että työkavereihin voi luottaa, heidän kanssaan jaetaan kasvatusvastuu, tehdään yhteistyötä ja ollaan tiimi, jonka välillä tieto kulkee avoimesti ja sujuvasti. Ajateltiin, että jokainen tekee ja saa tehdä työtä omalla persoonalla, ei ole työminää, eikä roolia päällä. Työntekijöiden kerrottiin muodostavan hyvän, huumorintajuisen ja leikkimielisen jengin, jolla on hyvä meininki.

Perustehtävä kirkkaana, miksi, missä ja miten tehdään...miksi tehdään.

Ollaan joustavia, huumorintajuisia...kaikki tekee aika samalla asenteella tätä työtä.

8 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyön tulokset vastasivat hyvin tutkimuskysymyksiin. Tutkimuksen tulosten perusteella saatiin luotua organisaatiolle konkreettinen laatulupaus (Liite 2). Opinnäytetyössä tutkittiin Pallo-kotien henkilökunnan näkemyksiä Pallo-kotien laadusta ja myös organisaation toive oli aloittaa toiminnan laatutyöskentely ammatillisesta näkemyksestä liittyen Pallo-kotien laatuun. Tutkimusta on tehty jatkuvassa vuoropuhelussa organisaation työelämänohjaajan eli Pallo-kotien toimitusjohtajan kanssa. Tutkimus on näin ollen mahdollisimman hyvin vastannut organisaation tarvetta.

Tutkimuksen aiheen valinta on jo eettinen kysymys, jossa tulee pohtia sen oikeutusta. Eettiseen aiheen valintaan liittyy myös sensitiivisyyden arviointi. Sensitiivisyys voi perustua tutkittavan aiheen arkaluontoisuuteen tai tutkimukseen osallistuvien ihmisten haavoittuvuuteen. (Kylmä & Juvakka 2007, 144.) Opinnäytetyömme aihe oli eettisesti oikeutettu, sillä aihe ei ollut arkaluontoinen, eikä aiheuttanut haittaa tutkimukseen osallistuville, sillä tutkimukseen kerättävät tiedot koskivat organisaation laatua. Tutkimukseen osallistujat pystyivät osallistumaan haastatteluun oman työaikansa puitteissa. Organisaatio hyötyi tutkimuksesta ja sen tuotoksesta eikä haastatteluihin käytettyä työaikaa nähty organisaatiossa menetyksenä suhteessa sen hyötyyn.

Tutkijan eettiset ratkaisut ja tutkimuksen uskottavuus ovat toisistaan erottamattomia. Hyvän tieteellisen käytännön noudattaminen on uskottavuuden perusta. Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu, että tutkijat noudattavat tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja, kuten rehellisyyttä, yleistä tarkkuutta ja huolellisuutta tutkimustyössä, tulosten esittämisessä ja tallentamisessa sekä tutkimusten arvioinnissa. Tutkijoiden tulee soveltaa tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukaisia ja eettisesti kestäviä tutkimus-, tiedonhankinta-, ja arviointimenetelmiä sekä olla avoimia tutkimuksen tulosten julkaisussa. Hyvän tieteellisen käytännön mukaista on myös, että tutkimus suunnitellaan, toteutetaan ja raportoidaan yksityiskohtaisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 147–150.) Opinnäytetyötä varten perehdyttiin tutkimuseettiseen huolellisesti lukemalla tutkimuseettisen neuvottelukunnan Internetsivustoa, josta löytyi ohjeistusta ja tietoa hyvästä tieteellisestä käytännöstä (ks. Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019). Tutkimus toteutettiin noudattaen hyvää tieteellistä käytäntöä mahdollisimman tarkasti kaikissa työvaiheissa.

Aineiston analysointiprosessissa on suojeltava tutkimukseen osallistuneiden yksityisyyttä (Kylmä & Juvakka 2007, 153). Tutkimuksessa ei kerätty osallistujilta henkilötietoja. Aineiston litterointi ja muistiinpanot tehtiin nimettömästi. Kaikki materiaali säilytettiin omilla tietokoneillamme salasanojen takana niin, ettei ulkopuolisilla ollut pääsyä tietoihin. Tutkimusta varten tallennetut tiedot tuhottiin heti, kun tutkimus oli arvioitu.

Opinnäytetyön toteuttamiseen haettiin tutkimuslupa kohdeorganisaation toimitusjohtajalta. Ryhmähaastatteluun osallistuminen oli vapaaehtoista. Vapaaehtoisuuden taustalla on riittävä tiedonsaanti. Riittävä tiedonsaanti on sekä tiedon antamista tutkimuksesta sekä sen varmistamista, että tutkimukseen osallistuja on ymmärtänyt saamansa informaation (Kylmä & Juvakka 2007, 150). Tietoa tutkimuksesta sekä siihen osallistumisen vapaaehtoisuudesta annettiin tutkimuksen saatekirjeessä (Liite 3), joka lähetettiin haastatteluun osallistuville yli viikko ennen haastatteluja. Saatekirjeen lisäksi osallistujille annettiin tietoa suullisesti ennen haastatteluja. Kaikki haastateltavat päättivät itse, haluavatko osallistua tutkimukseen. Painotimme osallistumisen vapaaehtoisuutta ja sitä, ettei tutkimukseen osallistumisella, osallistumisen keskeyttämisellä, eikä osallistumatta jättämisellä ole vaikutusta työntekijän asemaan, eikä häneen suhtautumiseen jatkossa. Ryhmähaastatteluun osallistujat allekirjoittivat suostumuslomakkeen (Liite 4) tutkimukseen osallistumisesta.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida uskottavuuden, vahvistettavuuden, refleksiivisyyden ja siirrettävyyden kriteereillä. Uskottavuuden kriteeri tarkoittaa tutkimuksen ja sen tulosten uskottavuutta sekä niiden osoittamista tutkimuksessa. Tekijän on varmistettava, että tutkimuksen tulokset kuvaavat tutkimukseen osallistuneiden henkilöiden käsityksiä tutkimuskohteesta. Uskottavuutta voidaan vahvistaa keskustelemalla tuloksista tutkimukseen osallistuneiden henkilöiden kanssa. Uskottavuutta vahvistaa myös se, että tutkija on riittävän pitkän ajan tekemisissä tutkittavan ilmiön kanssa. (Kylmä & Juvakka 2007, 127–128.) Keräsimme opinnäytetyötä varten teoretietoa ennen haastattelujen tekoa ja lähdeviitteet merkattiin huolellisesti tekstiin. Opinnäytetyön tekijöistä molemmat kuuluvat Pallo-kotien henkilökuntaan, joten tutkittava ilmiö oli erittäin tuttu ja osallistujien näkökulmien ymmärtäminen helppoa. Haastattelujen aikana pyrimme tarkentavien kysymysten avulla varmistamaan, että olemme ymmärtäneet oikein haastateltavien ilmaisut.

Tutkimuksen tulosten voidaan ajatella vastaavan ammattilaisten näkemyksiä työskentelyn laadusta. Ryhmähaastatteluihin osallistui 21 hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluvaa työntekijää, eli yhteensä 75 % koko Pallo-kotien laitousyksiköissä työskentelevistä henkilöistä. Näin ollen tulokset kuvaavat Pallo-kotien laitousyksiköiden henkilökunnan näkemyksiä. Tutkimuksen luotettavuutta lisää myös samojen asioiden toistuvuus kaikissa neljässä haastattelussa.

Vahvistettavuus laadullisessa tutkimuksessa tarkoittaa tutkimusprosessin ylös kirjaamista mahdollisimman tarkasti niin, että toinen tutkija voisi seurata prosessin kulkua pääpiirteissään (Kylmä & Juvakka 2007, 129). Opinnäytetyössä pyrittiin kirjoittamaan prosessi auki mahdollisimman tarkasti.

Refleksiivisyys edellyttää tietoisuutta omista lähtökohdista tutkimuksen tekijänä. Tekijän tulee arvioida, kuinka hän vaikuttaa aineistoon sekä tutkimusprosessiin ja hänen tulee kuvata tutkimuksen lähtökohdat tutkimusraporttiin. Siirrettävyydellä tarkoitetaan tutkimuksen tulosten siirrettävyyttä vastaaviin tilanteisiin. Tutkimuksen tekijän tulisi antaa riittävästi kuvailevaa tietoa tutkimuksen ympäristöstä ja osallistujista, jotta lukija voi arvioida tulosten siirrettävyyttä. (Kylmä & Juvakka 2007, 129.) Kirjoitimme tutkimuksestamme kuvailevaa tietoa sen verran, kuin se on mahdollista, että anonymiteetti säilyy. Kaikki haastattelut sekä aineiston analysointi tehtiin yhdessä. Aineiston analysointivaiheessa keskustelimme ja pohdimme asioita yhdessä, jotta kummankaan henkilökohtaiset intressit eivät vaikuttaisi tuloksiin. Haastattelutilanteissa pyrimme siihen, että tietoisesti pohdimme tapaa esittää kysymyksiä ja kommentteja niin, ettemme vaikuttaisi haastateltavien vastauksiin. Koimme tutkijoina onnistuneemme tässä hyvin, vaikka samalla totesimme tämän olevan meille molemmille haastavaa. Toinen haastattelijoista toimii Pallo-kotien toiminnanjohtajana ja toinen kasvattajana Pallo-kotien laitossyksikössä. Haastattelijoiden tunteminen ja asema yrityksessä on voinut vaikuttaa haastateltaviin, vaikka korostimme jokaisen haastattelun alussa, että toimimme haastattelutilanteessa opiskelijan roolista käsin. Toisaalta haastattelijoiden tunnettavuus vaikutti haastattelutilanteiden tunnelmaan ja keskustelun avoimuuteen positiivisesti.

9 Yhteenveto

Opinnäytetyö eteni suunnitellun aikataulun mukaisesti. Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda Pallo-kotien laatulupaus saatujen tutkimustulosten pohjalta. Tutkimuksessa käytetyllä ryhmähaastattelun menetelmällä saatiin vastaukset tutkimuskysymyksiin ja tulosten pohjalta luotiin laatulupaus.

Haastateltavien mielestä Pallo-kotien työntekijöiden ammatillinen osaaminen koostuu kokemuksellisesta osaamisesta, oman persoonan käytöstä työssä, tahdosta ja kiinnostuksesta työhön, tiedollisesta osaamisesta ja tiimiosaamisesta. Kasvatustyötä ohjaavia arvoja Pallo-kodeilla ovat työntekijöiden näkemyksen mukaan suvaitsevaisuus ja ihmisyyden arvostus, aito yhteisöllisyys ja osallisuus, rakkaus sekä turvallisuus. Pallo-kotien hoito- ja kasvatushenkilökunnan mukaan avaintekijöitä työskentelyssä lasten edun toteutumiseksi ovat inhimillisyys ja jokaisen yksilön kunnioittaminen, yhteisöllisyys ja osallisuus, vahva verkostotyö, kodinomainen toiminta ja miljö, turvallinen kasvuympäristö sekä toimiva työyhteisö. Alla esitellään tulokset tiivistettynä (kuvio 5). Tulokset on kuvattu jaoteltuina ne tutkimuskysymysten alle.

Ammatillisen osaamisen muodostuminen	Kasvatustyötä ohjaavat arvot	Avaintekijät työskentelyssä
<ul style="list-style-type: none"> • Kokemuksellinen osaaminen • Oman persoonan käyttö työssä • Tahto ja kiinnostus työhön • Tiedollinen osaaminen • Tiimiosaaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Suvaitsevaisuus ja ihmisyyden arvostus • Aito yhteisöllisyys ja osallisuus • Rakkaus • Turvallisuus 	<ul style="list-style-type: none"> • Inhimillisyys ja jokaisen yksilön kunnioittaminen • Yhteisöllisyys ja osallisuus • Vahva verkostotyö • Kodinomainen toiminta ja miljö • Turvallinen kasvuympäristö • Toimiva työyhteisö

Kuvio 5. Tutkimuksen tulokset

Haastatteluissa nousi esiin samoja asioita eri teemojen kohdalla. Yhteisöllisyys, osallisuus ja turvallisuus nousivat esille sekä työskentelyä ohjaavista arvoista puhuttaessa että avaintekijöinä työskentelyssä. Haastatteluissa toistuvat samat tekijät voidaan todeta olevan luotettavasti osa käytännön toimintaa, koska ne nousivat esiin neljässä eri haastattelussa jokaisen eri teeman alla. Yksi iso toistuva teema oli esimerkiksi aito välittäminen ja kiinnostus sekä luottamus, jotka ovat olennaisia asioita tutkimuksessa saatujen tulosten toteutumisessa niin ammatilliseen osaamiseen, arvojen kuin avaintekijöidenkin kannalta. Ilman luottamusta työkaveriin tiimityöskentely on melko heikkoa, ilman luottamusta on vaikeaa kokea turvaa tai vahvistaa lapsen identiteettiä ja niin edelleen.

Tuloksia on mielenkiintoista peilata lastensuojelun sijaishuollon laatukriteereihin, jotka on esitelty tutkimuksen teoriaosuudessa. Ensimmäisessä laatukriteerissä mainitaan, että lapsen sijaishuoltoapaikan tulee vastata lapsen yksilöllisiin tarpeisiinsa (Malja ym. 2019, 62). Tätä tutkimusta tehdessä haastateltavat painottivat jokaisen yksilön kunnioittamista sekä huomioimista yksilönä. Haastateltavien mukaan tämä toteutuu Pallo-kodeilla hyvin, sillä työntekijöillä on mahdollisuus työskennellä luovasti ja soveltaen omalla persoonalla jokaisen lapsen kanssa. Laatukriteereissä puhutaan siitä, miten lapsen tulee kokea muutto sijaishuoltoapaikkaan turvallisena ja kokea sijaishuoltoapaikassa olonsa turvallisiksi ja terveelliseksi (Malja ym. 2019, 63). Tutkimuksessamme Pallo-kotien hoito- ja kasvatushenkilökunta painotti turvan sekä arvostavan ja kunnioittavan kohtaamisen tärkeyttä. Sijaishuoltoapaikassa lapsen tulee saada tukea kasvuunsa ja kehitykseensä ja ilmapiiriin tulisi olla arvostava sekä kannustava laatukriteereiden mukaan (Malja ym. 2019, 64–65). Tämän tutkimuksen haastatteluissa korostettiin monen teeman kohdalla suvaitsevaisuutta, ihmisyyden arvostusta sekä jokaisen lapsen identiteetin ja oman minän kasvun tukemisen tärkeyttä.

Laatukriteereissä ohjeistetaan myös lapsen osallisuuteen ja painotetaan lapsen yhteisöihin kuulumisen tunnetta sekä osallistumista omaan elämäänsä liittyviin asioihin, kuten arkeen ja omaa asiakkuuttaan koskevaan päätöksentekoon (Malja ym. 2019, 67–69). Yhteisöllisyys ja osallisuus muodostui myös tämän tutkimuksen perustella tärkeäksi asiaksi Pallo-kotien kasvatustyötä henkilökunnan mukaan. Tutkimuksessa haastateltavat kertoivat arvostavan kohtaamisen liittyvän myös perhetyöhön eli lapsen läheisiin ihmisiin, kuten myös laatukriteereissä painotetaan lapsen kokemusta siitä, että hänen läheisiään arvostetaan ja kunnioitetaan. Tutkimuksessa haastateltavat kertoivat verkostotyön olevan yksi Pallo-kotien vahvuus, jonka myötä lapselle on mahdollista saada tarvitsemansa palvelut. Myös yksi sijaishuoltoa ohjaava laatukriteeri on, että lapsi saa hänelle kuuluvat varhaiskasvatuksen, opetuksen, terveydenhuollon sekä muut perus- ja erityistason palvelut. (Malja ym. 2019, 62–73.) Lastensuojelun sijaishuollon laatukriteereitä ja tämän tutkimuksen tuloksia peilattaessa toisiinsa, voidaan päätellä, että Pallo-kotien hoito- ja kasvatushenkilökunnan mukaan

Pallo-kotien kasvatustyö vastaa hyvin yhteiskunnallisiin sijaishuollon laatukriteereihin ja on näin ollen lastensuojelun laatusuosituksen läpäisevää toimintaa.

10 Pohdinta

Halu tehdä tutkimus liittyen Pallo-kotien laatuun nousi toisen opinnäytetyön tekijän henkilökohtaisesta intressistä sekä Pallo-kotien organisaation tarpeesta tehdä laatua konkreettisesti näkyvämmäksi. Osittain laadun näkyväksi tekeminen liittyy pienen yksityisen yrityksen paineeseen lastensuojelulaitosten markkinoinnissa. Useat yksityiset yritykset ovat viime vuosien aikana jääneet suurien organisaatioiden tai kuntien omien laitosten jalkoihin. Pallokodeilla on riittänyt asiakkaita, mutta laatua on pystyttävä pitämään yllä ja toiminnan tulee vastata jatkuvasti muuttuviin kuntien laatusuosituksiin ja –kriteereihin. Lastensuojeluyrittäjän työ on muuttunut entistä vaativammaksi. Pallo-kotien halu on kyetä jatkossakin vastaamaan toiminnallaan yhteiskunnan laatukriteereihin ja ennen kaikkea lapsen tarpeeseen. Lapsen tarpeeseen Pallo-kodeilla pyritään vastaamaan tutkimuksessa mainituilla laatutekijöillä. Organisaatiossa haasteena on ollut ajoittain käydä taistelua näiden arvojen ja toimintamallien puolesta yhteiskunnan paineiden alla. Laatulupausta ja sen kehittämistä jatketaan, jotta siitä voisi olla hyötyä myös jatkossa laadun konkreettisessa esille tuomisessa.

Tutkimuksen teoria on rajattu vastaamaan työn tarkoitusta. Tässä opinnäytetyössä on tutkittu pienen yksityisen organisaation laatutekijöitä ja opinnäytetyön oli tarkoitus olla osa käytännönläheistä Pallo-kotien toiminnan kehitystyötä. Lastensuojelun sijaishuoltoa ja laatua on esitelty teoriaosuudessa yhteiskunnallisesti. Helavirran, Laakson ja Pösön tutkimuksessa huostaanoton kuva suomalaisen tutkimuksen valossa (2014, 289) viitataan kansainväliseen tutkimukseen lastensuojelusta, jossa todetaan huostaanoton olevan hyvin kansallinen ratkaisu. Lastensuojelun muodot vaihtelevat hyvin paljon eri maiden välillä, jonka vuoksi myös tässä kehittämistyössä on päätetty rajata teoria koskemaan Suomen lastensuojelun sijaishuoltoa.

Tutkimuksessa haluttiin saada mahdollisimman avoimia vastauksia ilman johdattelua tai tarkkoja kysymyksiä Pallo-kotien hoito- ja kasvatushenkilökunnan näkemyksistä liittyen Pallo-kotien laatuun. Tämän vuoksi emme halunneet ottaa esimerkiksi sijaishuollon laatukriteereitä tai muuta ohjaavaa teoriaa mukaan haastatteluihin. Tavoitteenamme oli muodostaa myös teemahaastattelukysymykset mahdollisimman avoimiksi. Haastatteluja tehdessä painotimme, että haluamme saada hoito- ja kasvatushenkilökunnan tämänhetkisiä näkemyksiä esiin riippumatta siitä, mitä keskusteluja Pallo-kotien laadusta tai toimintaa johtavista tekijöistä on käyty aiemmin organisaation sisällä. Tutkijoina onnistuimme mielestämme hyvin mahdollistamaan avoimen keskustelun haastatteluissa ja voimme todeta, että tutkimuksen tulokset vastaavat haluttua hoito- ja kasvatushenkilökunnan näkökulmaa. Tutkimuksen luotettavuutta lisää kaikissa haastatteluissa toistuvat samat teemat.

Tutkimusta tehdessä lastensuojelun sijaishuoltopaikan laatuun liittyen olisi ollut tärkeää ottaa mukaan asiakaslähtöinen näkökulma. Me, opinnäytetyön tekijät, jaamme ajatuksen siitä, että asiakkaat ovat asiantuntijoita laadun todellisessa toteutumisessa ja sen arvioinnissa. Lapsilähtöisyydestä ja lasten osallisuudesta puhutaan paljon, mutta suomalaisissa tutkimuksissa liittyen huostaanottopäätökseen vain viitataan lasten kokemuksiin huostaanotosta (Helavirta ym. 2014, 291). Toisaalta huostaanoton aikaa on tutkittu enemmän asiakaslähtöisestä näkökulmasta (Helavirta ym. 2014, 292). Alkuperäinen ajatuksemme oli toteuttaa tutkimushaastattelut jossain muodossa myös lapsille ja nuorille. Mielenkiintoista olisi ollut saada mukaan myös lasten vanhempien ja yhteistyökumppaneiden näkökulma Pallokotien laadusta. Tutkimuseettisesti lasten mukaan ottaminen tutkimukseen, jossa laatuluupausta käytetään osittain toiminnan markkinoinnissa yhteistyökumppaneille, olisi ollut kyseenalaista. Lasten tutkimukseen osallistuminen olisi vaatinut myös luvat lasten huoltajilta sekä sosiaalityöntekijöiltä. Opinnäytetyön tiukan aikataulun sekä tutkimuseettisten näkökulmien vuoksi rajasimme opinnäytetyön koskemaan Pallokotien hoito- ja kasvatushenkilökunnan näkemyksiä Pallokotien laadusta. Toisaalta myös Pallokotien toimitusjohtajan ajatus ammatillisen näkemyksen selvittämisestä oli tutkimusta ohjaava tekijä. Lapsilähtöistä kehittämistä päätettiin jatkaa tutkimuksen ulkopuolella.

Haastatteluissa ja niiden jälkeisissä keskusteluissa yhdessä Pallokotien hoito- ja kasvatushenkilökunnan kanssa sekä tutkijoiden keskinäisessä pohdinnassa läpi tutkimuksen tekemisen kulki mukana itselle tutun toiminnan kuvaamisen hankaluus ymmärrettävästi muille ihmisille. Haastateltavat toivat esiin sitä, miten sanallisesti toiminnan laadun kuvailu on ylittävän hankalaa ja sitä, miten sanoin voi saada ylipäänsä kuvattua toimintaa mahdollisimman todenmukaisesti. Haastateltavat kertoivat, kuinka ovat yrittäneet kuvailla muun muassa Pallokotien kodinomaisuutta ulkopuolisille ystävilleen, mutta kokeneet sanallisen kuvailun jääneen vaille vastaanottajan todellista käsitystä asiasta. Laatu-lupausta tehdessä myös me tutkijoina koimme haasteelliseksi kuvata toiminnan laatua ja valita mahdollisimman kuvaavia ilmauksia konkreettiseen tuotokseen. Useissa haastatteluissa ja monien keskustelujen jälkeen tulimme siihen johtopäätökseen, että Pallokotien laatu näkyy sanattomassa viestinnässä ja tietyssä tunnelmassa, mikä välittyy ihmiselle ollessaan osana Pallokotien toimintaa. Erään asiakkaan äiti kertoi kerran, että omaa lastaan tuodessaan Palloon kurkkua kuristi ja ahdisti. Astuessaan Pallon eteiseen, nähdessään paljon kenkiä sekaisin vanhassa tunnelmallisessa ja tavallisessa talossa aikuisten toivotellessa heidät hymyillen ja halaten tervetulleeksi hän tunsi ison kiven tipahtavan sydämeltään. Lastensuojelua tuotavan organisaation laatua voidaan kuvailla hiennoin sanoin. Sen selvittämiseksi, miten asiat todellisuudessa toteutuvat toiminnassa tarvitaan tutkimusta asiakkaiden kokemuksista.

Tutkimuksen aikana haastatteluissa ja opinnäytetyön tekijöiden välisissä keskusteluissa nousi esiin myös kysymyksenä, miten laatua voidaan oikeastaan mitata. Haastateltavat korostivat jokaisen lapsen yksilöllisiä tarpeita. Näin ollen myös sijaishuollon tavoitteet ovat jokaisen lapsen kohdalla erilaiset. Jollekin lapselle sijaishuollon laadun mittarina voi toimia se, että hän saa käytyä peruskoulun loppuun ja saa ammattitutkinnon. Jollekin toiselle sijaishuollon laatua on se, että sen avulla pysyy hengissä. Voidaan siis suhtautua kriittisesti siihen, että sijaishuollon laatua mitattaisiin esimerkiksi koulupoissaolojen perusteella. Aika usein sijaishuoltopaikasta kysytään myös, kuinka paljon siellä on tehty rajoituspäätöksiä. Haastateltavat kyseenalaistivat myös sitä, että rajoituspäätösten kautta mitattaisiin laatua. Joku lapsi tarvitsee nimenomaan rajoja ja rajoituspäätöksiä, jollekin toiselle ne eivät vastaa tarpeeseen. Yksilöllisyyden vuoksi yleisiä mittareita on hankala keksiä. Toisaalta tämän tutkimuksen tulokset ovat yleisiä, jokaisen lapsen kohdalla yksilöllisiin tavoitteisiin ja tarpeisiin vastaamisessa auttavia ja toteutuvia tekijöitä.

Tutkimuksen tuloksista on nähtävissä edelleen samoja arvoja ja avaintekijöitä, jotka ovat olleet osa toimintaa Perhekoti Pallon perustamisesta saakka. Näitä kantavia arvoja ovat olleet muun muassa rakkaus, kodinomaisuus, yhteisöllisyys ja suvaitsevaisuus. Vaikka toiminta on muuttunut ja laajentunut viime vuosina paljon, niin tietyistä asioista halutaan selvästi pitää kiinni. Toimintakulttuurin jatkuvuuteen on vaikuttanut myös työntekijöiden sitoutuneisuus. Vaikka hoito- ja kasvatushenkilökunnassa on tapahtunut viime vuosina huomattavaa laajentumista, on mukana edelleen paljon Pallo-kodeilla pitkään työskennelleitä henkilöitä. He jakavat toimintamallejaan ja arvojaan eteenpäin uusille työntekijöille ja näin toimintakulttuuri osittain siirtyy. Myös viime vuosina uudistuneesta johtoryhmästä neljällä viidestä henkilöstä on monien vuosien työhistoria kasvatustyöstä Pallo-kodeilla. Tutkimuksen tekijöinä jaamme haastateltavien kanssa mielipiteen siitä, että toiminnan laatuun vaikuttaa olennaisesti työntekijöiden sitoutuneisuus ja halu tehdä työtä laadukkaasti, aidosti sekä sydämellä.

Yksityisessä, suhteellisen pienessä, organisaatiossa on erilaiset mahdollisuudet joustavuuteen, työn soveltamiseen ja persoonalliseen työtoteeseen. Tämän vuoksi on myös helpompaa pitää kiinni tässä tutkimuksessa esille tulleista arvoista ja avaintekijöistä. Kuten jo johdannossa mainitaan, kasvavan kilpailun myötä uhkana lapsen edun toteutumiselle nähdään suurten yritysten luomat, yhtenäisten standardien mukaisesti toimivat lastensuojeluyksiköt, joista katoaa kodinomaisuus, omaleimaisuus sekä kodin henki (Porko ym. 2018, 11, 41). Tutkimustuloksista on pääteltävistä, että Pallo-kodeilla nämä asiat vielä toteutuvat henkilökunnan näkemyksen mukaan. Haastatteluissa nousi kuitenkin keskusteluun organisaation ulkopuolisten asioiden vaikutus toimintaan, kuten lastensuojelulain muutokset ja muut yh-

teiskunnalliset suuntaukset. Haastateltavat viittasivat esimerkiksi nuorten itsemääräämisoikeuden korostamiseen nykyisessä laissa sekä rajoitustoimenpiteisiin liittyviin lakisäädöksiin. Haastateltavat toivat esiin sitä, miten esimerkiksi nämä asiat ovat voineet vaikuttaa negatiivisesti työn laatuun ja lapsen edun toteutumiseen, esimerkiksi lasten turvallisuuden tunteeseen.

Tämä tutkimus oli alku suuremmalle ja laaja-alaisemmalle keskustelulle Pallo-kotien organisaation sisällä liittyen toiminnan laatuun. Tutkimuksessa keskityttiin Pallo-kotien toiminnan vahvuuksiin toiminnan kehittämisenäkökulman sijaan, sillä tutkimuksen tarkoituksena olikin kartoittaa tämänhetkistä tilannetta ja työntekijöiden näkemyksiä laatutekijöistä. Laadun kehittäminen jatkuu tutkimuksen ulkopuolella. Tutkimustulokset tullaan käymään läpi arvioiden niitä organisaatiossa koko hoito- ja kasvatushenkilökunnan kanssa sekä keskustelua laadusta jatketaan yhdessä yhteistyökumppaneiden ja asiakkaiden kanssa. Alkuvuonna Pallo-kodeilla kootaan palautetta toiminnasta palautekyselyillä, jotka toteutetaan lapsille, heidän vanhemmilleen, sosiaalityöntekijöille, kouluille ja EKSOTE:n Lasten ja nuorten talolle. Koulut ja EKSOTE:n Lasten ja nuorten talo ovat Pallo-kotien tärkeimmät yhteistyökumppanit. Keväällä käydään kehityskeskustelut henkilökunnan kanssa, joissa myös kootaan palautetta toiminnasta ja sen laadusta. Tämän tutkimuksen sekä tulevien palautekyselyiden ja kehityskeskustelujen perusteella toimintaa on tavoitteena kehittää entistä enemmän lapsen etua, laatukriteerejä ja Pallo-kotien laatulupausta vastaavaksi. Laatulupausta tullaan ottamaan konkreettisesti käyttöön toiminnan kuvaamisen apuvälineenä perehdytyksessä ja markkinoinnissa. Laatulupausta tullaan arvioimaan säännöllisesti ja muokkaamaan ajantasaista toimintaa kuvaavaksi. Uusia ideoita lasten mukaan ottamisesta laatulupausten suunnitteluun on jo keskusteluissa viritelty.

Suomalaiset tutkimukset huostaanoton ajasta ovat koskeneet lähinnä yhden tai muutaman lastensuojelulaitoksen toimintaa kuten tässäkin opinnäytetyössä tehtiin (Helavirta ym. 2014, 292). Huostaanottoa koskeva tieto on pirstaleista, hajanaista ja yksittäistä (Helavirta ym. 2014, 294). Lastensuojelun laadun jatkotutkimuksena olisi mielenkiintoista yhdistää yksittäisiä lastensuojelulaitoksia koskevat tutkimukset liittyen laatuun ja löytää tutkimuksista mahdollisia yhdistäviä yhteiskunnallista lastensuojelua kuvaavia tekijöitä. Tätä opinnäytetyötä tehdessämme mietimme myös, saako käytännönläheiset opinnäytetyöt liittyen lastensuojelun laatuun tarpeeksi arvoa ja voisiko käytännönläheisiä opinnäytetöitä hyödyntää paremmin tieteellisessä tutkimuksessa liittyen lastensuojelun laatuun? Otetaanko tieteellisessä tutkimuksessa tarpeeksi huomioon käytännönläheisyys ja asiakasnäkökulma?

Lähteet

Aho, T. & Junnila, M. 2012. Kilpailutus sosiaali- ja terveyspalveluissa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 6.10.2020. Saatavissa https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90851/URN_ISBN_978-952-245-724-0.pdf?sequence=1

Euroopan unionin perusoikeuskirja. Viitattu 6.10.2020. Saatavissa <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=FI>

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2015. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.

Helavirta, S., Laakso, R. & Pösö, T. 2014. Huostaanoton kuva suomalaisen tutkimuksen valossa. Janus vol.22. 288-298. Viitattu 2.1.2021. Saatavissa <https://journal.fi/janus/article/view/51216/15674>

Itäpelto, S. 2020. Toimitusjohtaja. Perhekoti Pallo Oy. Haastattelu 26.10.2020.

Jokinen, J. 2020. Sosiaalihuollon asiakasohjauksen päällikkö. Luento Uudenmaan kuntien yhteisillä laitoshoidolle ja perhehoidolle suunnatuilla kumppanuuspäivillä 16.-22.9.2020.

Junnila, M., Aho, T., Fredriksson, S., Keskimäki, I., Lehto, J., Linna, M., Miettinen, S. & Tynkkynen L-K. 2012. Sitä saa mitä tilaa. Tilaaaja-tuottaja toimintatavan kehittyminen sosiaali- ja terveyspalveluissa. Viitattu 6.10.2020. Saatavissa https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90822/URN_ISBN_978-952-245-680-9.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016.

Lastensuojelulaki 417/2007.

Malja, M., Puustinen-Korhonen, A., Petrelius, P. & Eriksson, P. 2019. Lastensuojelun laatusuositus. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja. Viitattu 5.10.2020. Saatavissa https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161862/STM_2019_8_J_Lastensuojelun_laatusuositus.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Ojalasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2015. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Pallo-kotien perehdytyskansio 2020.

Porko, P., Heino, T. & Eriksson, P. 2018. Selvitys yksityisistä lastensuojelun yksiköistä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 5.10.2020. Saatavissa https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/136436/URN_ISBN_978-952-343-131-7.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Saastamoinen, K. 2010. Lapsen asema sijaishuollossa- Käsikirja arjen toimintaan. Helsinki: Edita Prima Oy.

Sinko, P. 2016. Rajapinnoilla- Lapsen erityisten tarpeiden huomioiminen sijaishuoltoapaikan valinnassa. Lastensuojelun keskusliitto. Viitattu 6.10.2020. Saatavissa <https://www.lskl.fi/materiaali/lastensuojelun-keskusliitto/Rajapinnoilla1.pdf>

Sosiaalihuollon valvonta. 2015. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. Viitattu 5.10.2020. Saatavissa <https://www.valvira.fi/sosiaalihuolto/sosiaalihuollon-valvonta>

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2020–2023. 2020. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. Viitattu 5.10.2020. Saatavissa https://www.valvira.fi/documents/14444/1006217/Sosiaali_ja_terveydenhuollon_valtakunnallinen_valvontaohjelma_2020_2023.pdf/25bf2713-b705-e124-8ab6-411a92424d4b?t=1583908687387

Sote-hankintamenettely. 2018. Viitattu 6.10.2020. Saatavissa <https://www.hankinnat.fi/sote-hankinta/sote-hankintamenettely>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2019. Viitattu 10.10.2020. Saatavissa <https://thl.fi/fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/lapset-nuoret-ja-perheet/lastensuojelu/lastensuojelu>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2019. Viitattu 1.10.2019. Saatavissa <https://www.helsinki.fi/fi/tutkimus/palvelut-tutkijoille-ja-tutkimuksen-linjauksia/tutkimusetiikka/ihmistieteiden-eettisen-ennakkoarvioinnin-toimikunta>

YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus. Viitattu 6.10.2020. Saatavissa <https://www.lapsenoikeudet.fi/lapsen-oikeuksien-sopimus-turvaa-lasten-ihmisoikeudet/sopimus-kokonaisuudessaan/>

Liite 1. Teemahaastattelun runko

Henkilökunnan osaaminen

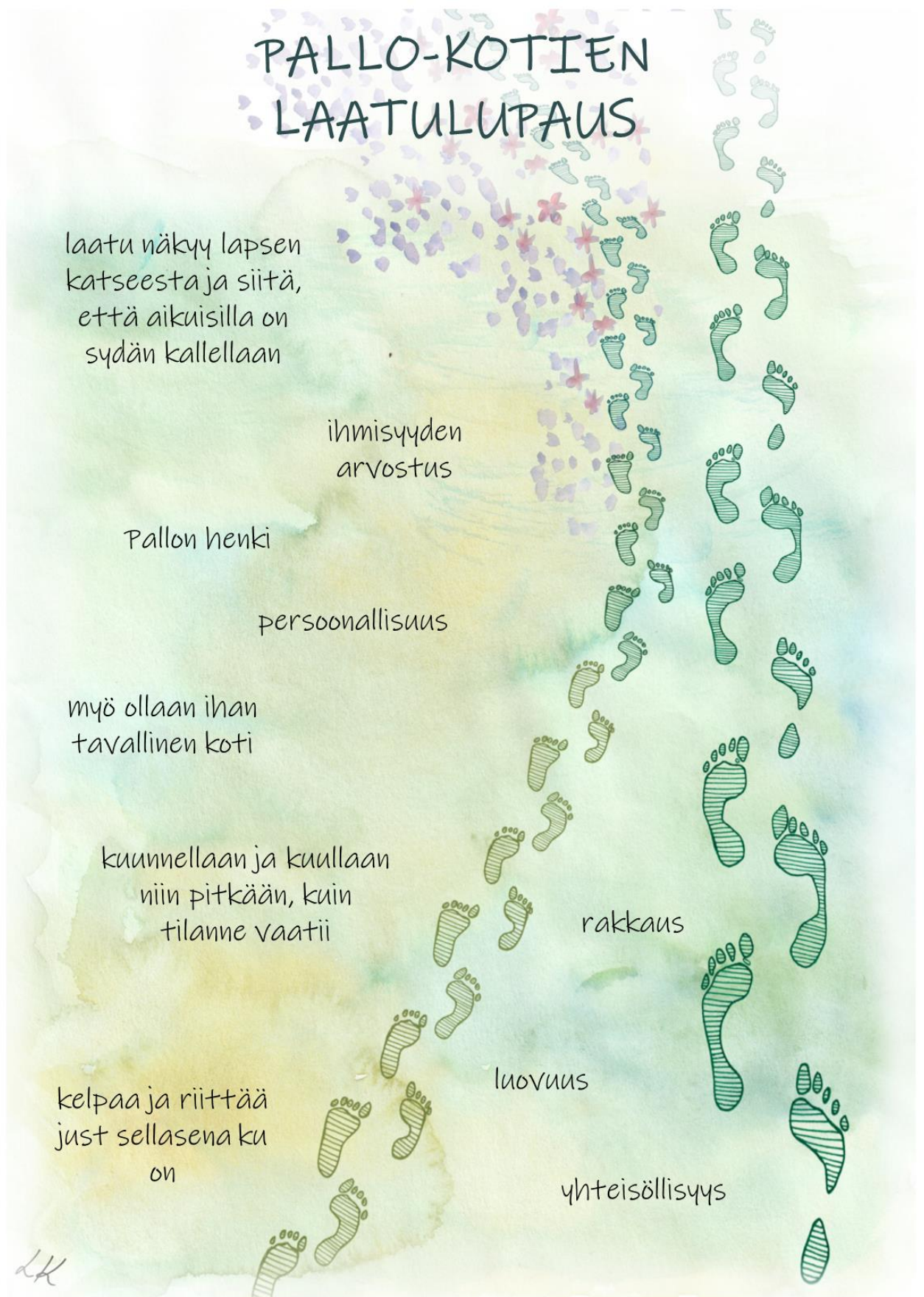
- Minkälaista lastensuojelutyöhön liittyvää koulutusta työntekijöillä on?
- Millaista lastensuojelutyössä tarvittavaa ammatillista taitoa/osaamista ja henkilökohtaisia ominaisuuksia työntekijöillä on?
- Mitkä ovat työntekijöiden näkemyksen mukaan heidän yksilölliset/ työyhteisön vahvuudet kasvatustyössä lasten ja nuorten ja heidän vanhempiansa kanssa?

Kasvatustyötä ohjaavat arvot

- Mitkä arvot ohjaavat työntekijöiden mukaan heidän työskentelyään Pallo-kodeilla? Miksi juuri nämä arvot koetaan tärkeiksi?
- Miten nämä arvot näkyvät arjen kasvatustyössä lasten ja nuorten kanssa?
- Minkälaisia arvoja Pallo-kodeilla halutaan opettaa lapsille ja nuorille?

Avaintekijät työskentelyssä

- Mistä tekijöistä Pallo-kotien laatu työntekijöiden mielestä koostuu?
- Mitä lasten ja nuorten kanssa työskentely Pallo-kodeilla sisältää?
- Mikä työskentelyssä vaikuttaa positiivisesti lapsen/nuoren elämään työntekijöiden kokemuksen mukaan?
- Mitä Pallo-kodit työntekijöiden näkemyksen mukaan pystyvät tarjoamaan sijoitetulle lapselle/nuorelle? Mihin tuen tarpeisiin Pallo-kodeilla pystytään vastaamaan?
- Miten laatua voidaan työntekijöiden mielestä arvioida? Missä laatu näkyy?



Liite 3. Saatekirje



Saatekirje

Hyvä vastaanottaja

Opiskelemme sosiaali- ja terveystieteiden ylempää ammattikorkeakoulututkintoa LAB-ammattikorkeakoulussa ja teemme opinnäytetyötä aiheesta Pallo-kotien laatulupaus.

Opinnäytetyössämme selvitämme Pallo-kotien henkilökunnan näkemyksiä siitä, mistä yrityksen toiminta ja laatu muodostuvat. Tavoitteena on tehdä Pallo-kotien laatua ja vahvuuksia näkyvämmäksi organisaation sisällä ja ulkopuolisessa viestinnässä sekä markkinoinnissa.

Opinnäytetyön tarkoituksena on luoda Pallo-kotien laatulupaus. Organisaatiolla ei ole ollut aiemmin käytössään mitään selkeää konkreettista rakennetta, josta Pallo-kotien toiminnan johtavat ajatukset tai laatu tulisi yksinkertaisesti ja selkeästi näkyville. Laatulupaus toimii jatkossa apuvälineenä toiminnan kuvaamisessa yhteistyökumppaneille.

Haastattelut toteutamme yksiköittäin ryhmähaastatteluilla. Ryhmähaastatteluissa käytämme teemahaastattelua menetelmänä. Haastattelut nauhoitetaan, litteroidaan ja analysoidaan. Aineistoja käsitellään luottamuksellisesti ja ne säilytetään tietoturvallisesti, kunnes opinnäytetyö on hyväksytty. Tämän jälkeen aineistot tuhotaan.

Ryhmähaastattelut järjestetään viikkoraportin yhteyteen, mutta osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Haastattelu vie aikaa noin tunnin. Osallistumisenne on tärkeää, sillä sen avulla saamme tärkeää tietoa työmme kehittämiseksi.

Haastattelut toteutetaan marraskuun 2020 aikana.

Kiitos osallistumisestanne!

Ystävällisin terveisin

Anni Leminen ja Stina Lensu

anni.leminen@pallo-kodit.fi

stina.lensu@student.lab.fi

Liite 4. Suostumuslomake



Suostumus

Pallo-kotien laatulupaus

Anni Leminen ja Stina Lensu

Olen saanut riittävästi tietoa kyseisestä opinnäytetyöstä ja olen ymmärtänyt saamani tiedon. Minulla on ollut mahdollisuus esittää kysymyksiä ja olen saanut kysymyksiini riittävät vastaukset. Tiedän, että minulla on mahdollisuus keskeyttää osallistumiseni missä tahansa vaiheessa.

Suostun vapaaehtoisesti osallistumaan tähän opinnäytetyöhön liittyvään tutkimukselliseen kehittämistyöhön.

Aika ja paikka

Nimi

Opiskelijat